

NORDPLUS
Adult

MTU "Personality Development" (Estija)
NVO "Education Innovations Transfer Centre" (Latvija)
UAB "Globalios idėjos" (Lietuva)

EFEKTYVUS KALBŲ MOKYMASIS

Projektas "Efektyvus kalbų mokymasis 18-30 metų žmonėms"
yra finansuojamas NordPlus suaugusiųjų
švietimo programos lėšomis

Efektyvus kalbų mokymasis

Projekto knyga

Vitali Samoiljuk

Anna Vintere

**Agnė Bliuvaitė
Loreta Golubevaitė
Rasa Žilionė**

Estija-Latvija-Lietuva, 2013

Ši publikacija atspindi tik autorių požiūrį, todėl Šiaurės ministrų taryba negali būti laikoma atsakinga už bet kokią jame pateikiamos informacijos naudojimą.

**Projektas “EFEKTYVUS KALBŲ MOKYMASIS 18-30 METŲ ŽMONĖMS”
yra finansuojamas Nordplus suaugusiųjų švietimo programos lėšomis**

Projekto pavadinimas: Efektyvus kalbų mokymasis 18-30 metų žmonėms
Projekto numeris: AD-2012_1a-29721
Projekto laikotarpis: 2012-08-01 - 2013-08-01
Projekto tinklalapis: <http://effective-learning.eu>

Projekto komanda

Projekto koordinatorius: MTÜ Personality Development, Estija
Projekto partneriai: UAB Globalios idėjos, Lietuva
NVO Education Innovations Transfer Centre, Latvija

Autoriai:

Vitali Samoiljuk, Estija
Anna Vintere, Latvija
Agnė Bliuvaitė, Lietuva
Loreta Golubevaite, Lietuva
Rasa Žilionė, Lietuva

Redaktorius: Agnė Bliuvaitė, Lietuva

ISBN 978-609-95422-2-5

Išleista Lietuvoje

**Projektas “EFEKTYVUS KALBŲ MOKYMASIS 18-30 METŲ ŽMONĖMS”
yra finansuojamas Nordplus suaugusiųjų švietimo programos lėšomis**

TURINYS

I SKYRIUS. ĮVADAS	5
1.1. BENDRA PROJEKTO INFORMACIJA.....	6
1.2. PROJEKTO KOMANDA	10
1.3. PROJEKTO PARTNERIŲ SUSITIKIMAI	15
II SKYRIUS. TYRIMAS	19
2.1. BENDRA INFORMACIJA.....	20
2.2. APKLAUSOS REZULTATAI	21
2.3. INTERVIU REZULTATAI	29
III SKYRIUS. SEMINARŲ MEDŽIAGA	35
3.1. BENDRA INFORMACIJA.....	36
3.2. SEMINARAS „Sėkmingas kalbos mokymasis”	38
3.3. SEMINARAS „Probleminio mokymosi paradigma šiuolaikiniame užsienio kalbų mokymosi procese: teoriniai ir praktiniai komunikacinės kompetencijos ugdymo aspektai”	41
3.4. SEMINARAS „Užsienio kalbų mokymosi galimybės ir daugiakalbystės kultūra”	46
3.5. SEMINARAS „Procesinis požiūris į mokymą rašyti”	50
3.6. SEMINARAS „Anglų kalbos klubas“	56
3.7. SEMINARAS „Interneto išteklių naudojimas”	58
IV SKYRIUS. KURSAS “Efektyvus užsienio kalbų mokymasis”	61
PAMOKA NR. 1: Įvadas.....	62
PAMOKA NR. 2: Jūsų norai ir tikslai	65
PAMOKA NR. 3: Jūs, Jūsų charakteris ir Jūsų įsitikinimai. Kaip įveikti psichologines kliūtis	72
PAMOKA NR. 4: Jūs ir Jūsų emocijos	78
PAMOKA NR. 5: Sistemingas darbas (1-a dalis). Kompleksinis procesas	80
PAMOKA NR. 6: Savarankiškas darbas (1-a dalis). Kompleksinis procesas.....	85
PAMOKA NR. 7: Savarankiškas darbas (2-a dalis). Kaip naudoti įvairius išteklius mokantis kalbos.....	91
PAMOKA NR. 8: Kaip mokytis naujų žodžių	95
PAMOKA NR. 9: Kaip mokytis gramatikos.....	99
PAMOKA NR. 10: Sistemingas darbas (2-a dalis). Reguliarus ir nepertraukiamas mokymasis	101
PAMOKA NR. 11: Išvados.....	105
KURSO ĮVERTINIMAS	107
1 PRIEDAS. Klausimynas	112
2 PRIEDAS. Interviu klausimai.....	118
3 PRIEDAS. Kurso įvertinimo anketa	120

ĮVADAS

Ši projekto knyga buvo sukurta vykdant Nordplus suaugusiųjų švietimo projektą „EFEKTYVUS KALBŲ MOKYMASIS 18-30 METŲ ŽMONĖMS“. Knyga apima visą esminę projekto informaciją, projekto veiklas ir rezultatus.

Projekto knygoje galite rasti:

- Bendrąją informaciją apie projektą ir projekto partnerius;
- Atliktų apklausų bei interviu analizę;
- Visą seminarų medžiagą;
- Pilną mokymo kursą;
- Priedus su apklausų klausimynais, interviu klausimais.

Tikimės, kad ši projekto knyga bus įdomi ir naudinga visiems, dirbantiems švietimo (ypatingai suaugusiųjų švietimo) srityse, mokantiems ir besimokantiems užsienio kalbų.

Padėka

Norime padėkoti visiems dalyvavusiems šiame projekte!

I SKYRIUS. ĮVADAS

1.1. BENDRA PROJEKTO INFORMACIJA

Nordplus suaugusiųjų švietimo projektas (projekto numeris: AD-2012_1a-29721) „EFEKTYVUS KALBŲ MOKYMASIS 18-30 METŲ ŽMONĖMS“ pradėtas vykdyti 2012 metų rugpjūčio 1 dieną, projekto trukmė – vieneri metai.

Pagrindinis projekto tikslas - išanalizuoti pagrindinius sunkumus, su kuriais susiduria 18-30 metų žmonės besimokydami užsienio kalbų, siekiant išsiaiškinti būdus, kaip juos įveikti ir pasiekti geriausių rezultatų. Projektas įgyvendintas Baltijos šalyse penkiomis kalbomis (anglų, estų, latvių, lietuvių, rusų). Projektą įgyvendino nedidelė projekto komanda: Estija (koordinadorius), Latvija, Lietuva.

Projekto veiklos ir rezultatai

Projekto partnerių susitikimai

Projekto įgyvendinimo metu buvo suorganizuoti 3 projekto partnerių susitikimai. Pirmasis susitikimas įvyko Estijoje 2012 metų spalio 14-15 dienomis, antrasis susitikimas įvyko Lietuvoje 2013 metų sausio 7-9 dienomis ir trečiasis susitikimas įvyko Latvijoje 2013 metų birželio 13 – 15 dienomis. Kiekvieno partnerių susitikimo darbotvarkę sudarė intensyvios darbo sesijos, seminarai ir pasitarimai, kultūrinė ir socialinė programa.

Seminarai ir pasitarimai

Baltijos šalyse buvo suorganizuoti šeši seminarai sėkmingo užsienio kalbų mokymo tematika:

1. 2012 m. spalio 14 dieną Estijoje – „Sėkmingas kalbos mokymasis“ (*Angl. Successful language learning*);

2. 2013 m. sausio 7 dieną Lietuvoje – „Probleminio mokymosi paradigma šiuolaikiniame užsienio kalbų mokymosi procese: teoriniai ir praktiniai komunikacinės kompetencijos ugdymo aspektai“ (*Angl. The paradigm of problematic learning in the modern process of foreign language learning: theoretical and practical aspects of communicative competences*);
3. 2013 m. sausio 7 dieną Lietuvoje – „Užsienio kalbų mokymosi galimybės ir daugiakalbystės kultūra“ (*Angl. The opportunities of foreign languages learning and multilingual culture*);
4. 2013 m. birželio 14 dieną Latvijoje – „Procesinis požiūris į mokymą rašyti“ (*Angl. Process approach in teaching writing*);
5. 2013 m. birželio 14 dieną Latvijoje - „Anglų kalbos klubas: neformalus mokymo / mokymosi metodas“ (*Angl. English Club as an informal learning/ teaching method*);
6. 2013 m. birželio 14 dieną Latvijoje – „Interneto išteklių naudojimas“ (*Angl. Use of the Internet resources*).

Kiekviename projekto etape buvo organizuojama daug pasitarimų ir diskusijų.

Apklausa (internetinis klausimynas)

Sudaryto klausimyno tikslas buvo išsiaiškinti, su kokiomis problemomis/kliūtimis susiduria jauni žmonės besimokydami užsienio kalbų. Ši apklausa projekto komandai padėjo sužinoti, kokius šių problemų sprendimo būdus pasirenka besimokantieji.

Internetinio klausimyno forma ir tyrimo ataskaita pateikta projekto internetiniame tinklalapyje.

Apklausa (Interviu)

Antroji esminė tyrimo dalis – interviu su sėkmingą patirtį turinčiais užsienio kalbų mokytojais Baltijos šalyse. Pagrindinis interviu tikslas buvo gauti daugiau išsamios informacijos apie kalbų mokymosi sunkumus, jų įveikimo būdus ir sėkmingo mokymosi principus.

Interviu ataskaita pateikta projekto internetiniame tinklalapyje.

Nuotolinis mokymo kursas “Efektyvus užsienio kalbų mokymasis”

Mokymo kursas yra paremtas atliktų tyrimų, seminarų medžiaga bei autorių mokymo ir mokymosi patirtimi. Kursą sudaro sėkmingo kalbų mokymosi rekomendacijos: 11 pamokų, skirtų 2-3 savaitėms individualiam mokymuisi. Pirmoji tikslinė grupė šį kursą išbandė 2013 metų birželio mėnesį.

Kurso nuoroda pateikta projekto internetiniame tinklalapyje.

Lankstinukas

Lankstinukas apima visą svarbiausią projekto informaciją (bendrąją informaciją, projekto veiklas ir rezultatus, svarbiausias rekomendacijas sėkmingam užsienio kalbų mokymuisi).

Projekto knyga

Knygoje galima rasti nuotolinio mokymo kurso medžiagą, pagrindinę tyrimų informaciją, seminarų medžiagą ir kitą svarbią informaciją. Knyga pateikta projekto internetiniame tinklalapyje (*.pdf formatu) penkiomis kalbomis (anglų, estų, latvių, lietuvių ir rusų).

Atspausdinta knygos versija platinama bibliotekose, perduota interviu ir nuotolinio mokymo kurso, seminarų dalyviams Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje.

Projekto internetinis tinklalapis <http://effective-learning.eu>

Siekiant patenkinti visų internetinio tinklalapio lankytojų ir suinteresuotų asmenų ir organizacijų iš Baltijos šalių poreikius, projekto internetinis tinklalapis sukurtas 5 kalbomis (anglų, estų, latvių, lietuvių ir rusų). Projekto internetiniame tinklalapyje galima rasti išsamią informaciją apie projekto veiklas ir rezultatus, išbandyti nuotolinį mokymo kursą, užpildyti tyrimo anketą, atsisiųsti projekto knygą bei kitą medžiagą.

Viešinimas / reklama

Projekto viešinimo veikla buvo vykdoma šiais būdais: organizuojami atviri seminarai, filmuojamasi televizijos laidoje, publikuojami straipsniai spaudoje ir internete, platinami lankstinukai bei suvenyrai su projekto atributika.

1.2. PROJEKTO KOMANDA

Koordinatorius

MTÜ "Personality Development" (Estija)

Nevyriausybė organizacija "Personality Development" buvo įsteigta 2010 metų lapkričio mėnesį. Organizacijos pavadinimas tiesiogiai siejasi su jos misija – remti asmenybės tobulėjimą. Organizacija siūlo:

- Įvairius kursus, susijusius su anglų kalbos mokymu ir mokymusi;
- Vertimo paslaugas (anglų, rusų kalbos);
- Kalbos mokymosi konsultacijas;
- Švietimo ir sporto projektų rengimą ir vykdymą.

2012 metų vasarą organizacija pradėjo dalyvauti Europos švietimo projektuose, finansuojamuose Mokymosi visą gyvenimą Grundtvig, Nordplus Adult programų lėšomis.

Adresas: Kohtla-Järve , Estija
Kontaktai : Tel. nr.: +37258231208
El. paštas: vitalisam@rambler.ru
Internetinis tinklalapis: www.vs-personality.narod.ru

Partneriai:**NVO Education Innovations Transfer Centre (Latvija)**

Nevyriausybė organizacija “Education Innovation Transfer Centre” buvo įsteigta, siekiant surinkti kuo daugiau tarptautinės švietimo patirties ir padaryti ją labiau prieinama Latvijos piliečiams bei skatinti mokymosi galimybes. Ši nevyriausybė organizacija suvienija visus švietimo dalyvius – mokytojus, dėstytojus, formaliojo ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo teikėjus, studentus, mokslininkus bei besimokančiuosius. Pagrindinis organizacijos tikslas yra skatinti tarptautinį bendradarbiavimą, sukuriant tarptautinės patirties dalijimosi tinklus bei koordinuoti bendradarbiaujančias organizacijas, siekiant remti švietimo projektus. Be to, organizacija vykdo ir kitas veiklas, kurios skatina švietimo naujovių kūrimą bei dalijimąsi jomis:

- Remia naujų švietimo technologijų naudojimą mokymo procese;
- Teikia švietimo plėtros rekomendacijas;
- Formuoja praktinių švietimo tyrimų įgyvendinimui skirtą infrastruktūrą;
- Suteikia informaciją visuomenei, organizuoja mokymus suaugusiems.

Organizacija yra nauja, tačiau jau turi patirtį įgyvendinant tarptautinius projektus:

- NORDPLUS Suaugusiųjų švietimo parengiamasis vizitas Nr. AD-2010_1b-24542 „Adult today” (2010.11-2011.03);
- ES Mokymosi visą gyvenimą Grundtvig mokymosi partnerysčių projektas Nr. 2011-1-PL1-GRU06-199824 „Aging With Active Knowledge and Experience” (AWAKE) (2011.08.01 – 2013.07.31);

- ES Mokymosi visą gyvenimą Grundtvig seminaras INOVATE – “Implement New Operating Changes for Valuing Adult Training and Education” (2012.05.22 –2012.05.28)
- NORDPLUS Suaugusiųjų švietimo projektas Nr. AD-2012_1a-29721 "Effective language learning for people aged 18-30" (2012.08.01 –2013.08.01);
- NORDPLUS Suaugusiųjų švietimo parengiamasis vizitas Nr. AD-2012_1b-32124 „Cooperation to strengthen the citizens’ math skills in the context of sustainable development” (2012.11 – 2013.03);
- NORDPLUS Suaugusiųjų švietimo projektas Nr. AD-2012_1a-28886 „How to challenge an adult to teach an adult” (2012.09.01 – 2014.09.01);
- NORDPLUS Suaugusiųjų švietimo projektas Nr. NPAD-2013/10268 “Cooperation to strengthen the citizens’ math skills in the context of sustainable society development and welfare” (2013.07.01 –2014.09.30).

Adresas: Kronvalda g. 23, Jelgava, Latvija
Kontaktai: Tel.nr.: +371 29419351
El. paštas: iipc@tl.lv
Internetinis tinklalapis : www.iipc.lv

Partneriai:**UAB „Globalios idėjos“ (Lietuva)**

GLOBALIOS IDĖJOS

UAB „Globalios idėjos“ yra Lietuvoje veikianti privati įmonė, kuri buvo įsteigta 2008 metų pradžioje. Įmonės buveinė yra Vilniuje, tačiau mokymų paslaugos yra teikiamos visoje Lietuvoje. Šiuo metu įmonėje dirba keturi darbuotojai ir daugiau nei 300 laisvai samdomų lektorių-ekspertų.

UAB „Globalios idėjos“ artimai bendradarbiauja su mokymo įstaigomis, kartu su VŠĮ „Žinių kodas“ yra įsteigusi mokymo centrą „PRO“ (www.mokymaipro.lt), kuris teikia įvairius neformalaus mokymo kursus bedarbiams, grįžtantiems į darbo rinką po pertraukos bei asmenims, siekiantiems tobulinti kvalifikaciją (mokymų tematika: apskaita, personalo bei dokumentų valdymas, pardavimų vadyba, kalbos). Taip pat įmonė rengia specializuotus mokymus įvairių sričių specialistams: valstybės tarnautojams, medicinos darbuotojams, verslininkams, mokyklų ir universitetų mokytojams. Kursai ir seminarai vykdomi 6 didžiuosiuose Lietuvos miestuose, bei nuolat besiplečiančioje mokymo centro nuotolinių mokymų platformoje. 2009 metais Moodle pagrindu sukurta platforma įmonei suteikia galimybes pasiekti besimokančiuosius nutolusiose vietovėse bei tuos, kurie neturi fizinių galimybių lankyti kursus. Beveik pusė įmonės klientų yra iš kaimo vietovių arba nedidelių miestų, kur stokojama mokymosi galimybių.

UAB „Globalios idėjos“ organizuoja stažuotes (IVT, PLM, VETPRO) įvairių specialybių studentams: apskaitos, finansų, administravimo, IT (tinklapių dizaino, programavimo, grafinio dizaino), turizmo, odos ir plaukų priežiūros, fotografijos, mechanikos, suvirinimo ir kitose srityse.

UAB "Globalios idėjos" aktyviai bendradarbiauja su įvairiomis suaugusiųjų ir profesinio mokymo įstaigomis iš kitų ES šalių, siekdama kurti ir plėtoti naujoviškus mokymo būdus ir praktiką. Per pirmuosius penkerius veiklos metus įmonė dalyvavo šiose iniciatyvose:

- ES Mokymosi visą gyvenimą Grundtvig mokymosi partnerysčių projektas Nr. LLP-GRU-MP-2008-LT-00079 „eSenior – ICT and multimedia techniques for senior citizens“ (2008-2010);
- Anna Lindh fondo trumpalaikis projektas Nr. ALF/CFP/2009/ST1 „The Rights Perspective“ (2009-2010);
- Nordplus Suaugusiųjų švietimo parengiamasis vizitas Nr. AD-2010_1a-22333 „MASCOT - Matching Adult Learners' Skills and Competences to the Requirements of Today's Labour Market“ (2010);
- ES Mokymosi visą gyvenimą Grundtvig mokymosi partnerysčių projektas Nr. LLP-GRU-MP-2009-LT-00071 „Open (H)Art“ (2009-2011);
- ES Mokymosi visą gyvenimą Leonardo da Vinci partnerysčių projektas Nr. LLP-LdV-PRT-2010-LT-0149 „SOS: Strengthening the Orientation from School to Job“ (2010-2012);
- ES Mokymosi visą gyvenimą Grundtvig mokymosi partnerysčių projektas Nr. LLP-GRU-MP-2010-LT-00087 „ITAAT: Information Technology Applied to Adult Training“ (2010-2012);
- ES Mokymosi visą gyvenimą Leonardo da Vinci naujovių perkėlimo projektas „Mentor T - Mentor training for learning support assistants and apprentices (2012-2014).

Nordplus Suaugusiųjų švietimo projektas Nr. AD-2012_1a-29721 „Effective language learning for people aged 18-30“ (2012-2013) yra labai svarbus žingsnis plėtojant efektyvų kalbų mokymą bei mokymąsi.

Adresas: Elektrinės g. 8, Vilnius LT-03150, Lietuva
 Kontaktai: Tel. nr.: +370 677 83374
 El.paštas: info@globaliosidejos.lt
 Internetinis tinklalapis : www.globaliosidejos.lt

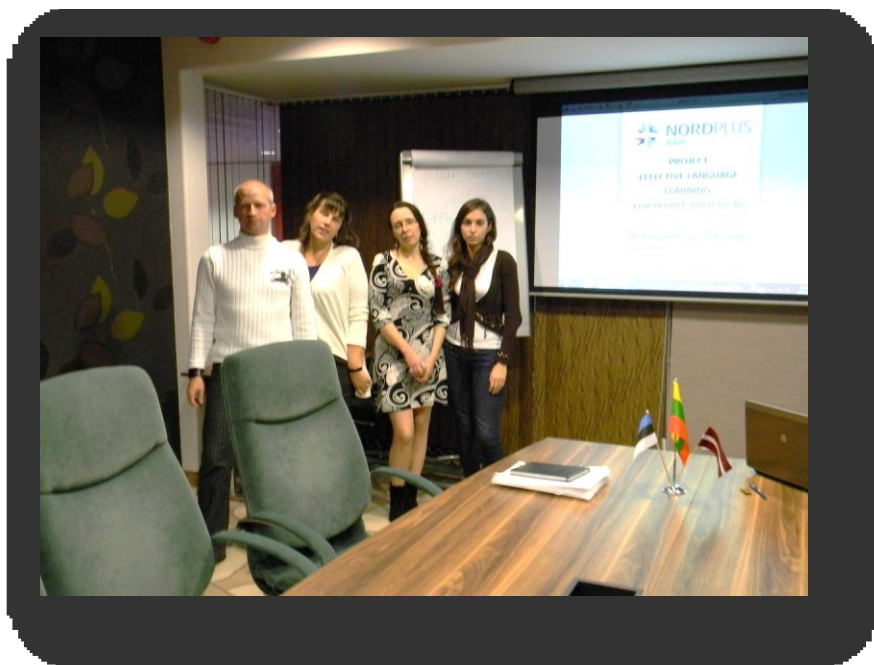
1.3. PROJEKTO PARTNERIŲ SUSITIKIMAI

Pirmasis projekto partnerių susitikimas

Johvi-Toila-Narva, Estija (2012 m. spalio 14-15 d.)

Pirmasis partnerių susitikimas įvyko Estijoje 2012 m. spalio 14-15 dienomis. Jį sudarė dvi pilnos įdomaus ir intensyvaus darbo dienos bei kultūrinė programa.

Pirmoji darbo sesija buvo surengta Toila Spa viešbutyje šiaurės rytų Estijos pajūryje, antroji darbo sesija vyko Narva pilyje netoli Rusijos sienos. Dalyviai aptarė daug įvairių klausimų, susijusių su sėkmingu užsienio kalbų mokymusi bei apibrėžė pagrindines problemas, išskylančias jų besimokant. Susitikimo metu buvo sukurtas projekto logotipas, projekto internetinės svetainės struktūra bei apklausos anketa. Šio susitikimo metu projekto partneriai dalyvavo seminare „Sėkmingas kalbos mokymasis“.

**Projektas “EFEKTYVUS KALBŲ MOKYMASIS 18-30 METŲ ŽMONĖMS”
yra finansuojamas Nordplus suaugusiųjų švietimo programos lėšomis**

Antrasis projekto partnerių susitikimas Vilnius, Lietuva (2013 m. sausio 7-8 d.)

2013 metų sausio 7-9 dienomis Vilniuje įvyko antrasis projekto partnerių susitikimas. Šios trys susitikimo dienos buvo pilnos intensyvaus darbo, diskusijų ir įdomių veiklų.

Sausio 7 dieną partneriai susitiko "Artis Centrum Hotels"

konferencijų centre, kuriame, po sunkaus darbo ir intensyvių diskusijų projekto klausimais, partneriai dalyvavo dviejuose atviruose seminaruose:

1. „Probleminio mokymosi paradigma šiuolaikiniame užsienio kalbų mokymosi procese: teoriniai ir praktiniai komunikacinės kompetencijos ugdymo aspektai“ seminarą vedė doc. dr. Nijolė Čiučiulkienė.

2. „Užsienio kalbų mokymosi galimybės ir daugiakalbystės kultura“ seminarą vedė doc. dr. Roma Kriaučiūnienė.

Per pirmąją susitikimo dieną partneriai išsprendė administracinius projekto klausimus. Vakarinėje darbo sesijoje partneriai numatė interviu struktūrą bei klausimus, apibrėžė tikslines grupes. Po sunkios darbo dienos partneriai mėgavosi tradicine vakariene.

Sausio 8 dieną partneriai susitiko kitame konferencijų centre „Villa Alicante” viešbutyje. Rytinės darbo sesijos metu partneriai pabaigė diskusijas apie interviu struktūrą, peržiūrėjo pirminius anketos rezultatus. Buvo sudarytas veiklų planas, įtraukiant partnerių atsakomybes bei griežtus terminus. Vakarinės darbo sesijos metu partneriai aptarė projekto internetinį tinklalapį – struktūrą ir dizainą, buvo apžvelgtos projekto viešinimo galimybės ir planai. Po antros darbo dienos partneriai buvo pakviesti į kultūrinę programą.

Sausio 9 dieną partneriai buvo supažindinti su Lietuvos istorija, aplankė Trakus (pilį, istorijos muziejų), pasivaišino tradiciniu karaimų patiekalu – kibiniais. Po pietų partneriai susitiko UAB “Globalios idėjos” buveinėje ir aptarė susitikimo rezultatus bei projekto sprendimus, nusimatė tolimesnius tikslus.

Trečiasis projekto partnerių susitikimas Jelgava, Latvija (2013 m. birželio 13-15 d.)

Birželio 13 dieną „Jelgava hotel“ konferencijų salėje buvo suorganizuotos trys darbo sesijos: projekto progresas, knygos kūrimas, ataskaitų rengimas. Darbo sesijų metu partneriai padarė išvadą, kad projektas įgyvendinamas pagal numatytą grafiką, pažymėta, kad projekto įgyvendinimo metu pasiekti visi suplanuoti rezultatai (ir net daugiau!). Antrosios darbo sesijos metu buvo aptarta projekto knygos struktūra ir numatytos partnerių atsakomybės, nustatyti terminai. Taip pat buvo aptartos projekto ataskaitos ir dokumentai, kurie turi būti pateikti, nustatyti finansinių dokumentų kopijų parengimo ir išsiuntimo terminai.

Birželio 14 dieną buvo organizuojami atviri seminarai, skirti projekto partneriams bei visiems besidomintiems užsienio kalbų mokymu bei mokymusi formaliu bei neformaliu būdu: „Procesinis požiūris į mokymą rašyti“, „Anglų kalbos klubas: neformalus mokymo / mokymosi metodas“ ir „Interneto išteklių naudojimas“.

Nepaisant sunkaus pirmųjų dienų darbo, projekto partneriai dalyvavo surengtoje kultūrinėje programoje, ekskursijose "Ištirk Jelgava!", aplankė Rundalės rūmus ir Jūrmalą, taip pat dalyvavo komandos formavimo veikloje Jelgavos Švenčiausiosios Trejybės bažnyčios bokšte.

II SKYRIUS. TYRIMAS

2.1. BENDRA INFORMACIJA

Įgyvendinant efektyvaus užsienio kalbų mokymosi projektą buvo organizuojamas tyrimas, skirtas išsiaiškinti pagrindinius sunkumus ir kliūtis, su kuriais susiduria 18-30 metų žmonės, besimokantys užsienio kalbų, nustatyti šių sunkumų sprendimo būdus bei sėkmingo kalbos mokymosi principus. Tyrimą sudarė dvi dalys: 18-30 metų žmonių, besimokančių užsienio kalbų, apklausa ir sėkmingą patirtį turinčių užsienio kalbų mokytojų interviu.

Pagrindinis **apklausos** tikslas – išsiaiškinti, su kokiomis problemomis susiduria jauni žmonės, besimokydami užsienio kalbų ir sužinoti, kokius problemų sprendimo būdus jie dažniausiai renkasi.

Interviu su sėkmingą patirtį turinčiais užsienio kalbų mokytojais buvo skirti išsamios informacijos apie kalbų mokymosi sunkumus, sprendimo būdus ir sėkmingo mokymosi principus rinkimui.

2.2. APKLAUSOS REZULTATAI

METODOLOGIJA

Įgyvendintų veiklų seka:

- Klausimyno „Efektyvus kalbų mokymasis 18-30 metų žmonėms“ parengimas pagrindinių sunkumų, su kuriais susiduria besimokantieji užsienio kalbos, identifikavimui;
- Elektroninės klausimyno versijos sukūrimas anglų, latvių, lietuvių, estų bei rusų kalbomis ir įkėlimas į projekto internetinį tinklalapį <http://effective-learning.eu/>;
- Sunkumų, su kuriais susiduria besimokantys užsienio kalbų, apklausos rezultatų analizė.

Apklausos metu gautos žinios bei rekomendacijos panaudotos kuriant nuotolinį mokymo kursą, skirtą sėkmingam užsienio kalbų mokymuisi.

TYRIMO ORGANIZAVIMAS

Tyrimo vykdymas **Estijoje**:

- 2 kolegijų studentų apklausa;
- Besimokančiųjų, kurie naudojami MTÜ “Personality development” mokymo paslaugomis, apklausa;
- Kviečiant prisijungti prie tyrimo vietiniame laikraštyje publikuotu straipsniu;
- Kviečiant prisijungti prie tyrimo internete (įvairiuose forumuose) publikuotu straipsniu;
- Kviečiant didžiuosius universitetus bei kolegijas dalyvauti tyrime;

Tyrimas **Latvijoje** buvo vykdomas trimis etapais:

- Naudojant atsitiktinių tikimybinių imčių atrankos metodą: atsitiktiniu būdu buvo išsiųsta 300 elektroninių laiškų Latvijos Žemės ūkio

universiteto studentams, kurie naudojami elektroninių mokymų sistemos Moodle aplinka;

- Naudojantis socialiniais tinklalapiais "Draugi", "Facebook" ir "Twitter" NVO "Education innovations transfer centre" nariai pristatė tyrimo informaciją bei prašė užpildyti klausimyną;
- Siunčiant raštiškus prašymus užpildyti anketą (su nurodytu tinklalapio adresu, kur buvo patalpinta elektroninė klausimyno forma) visoms anglų kalbos mokykloms Jelgavoje.

Tyrimas **Lietuvoje** vykdomas:

- Apklausiant UAB „Globalios idėjos“ besimokančiuosius;
- Naudojant socialinius tinklalapius, daugiausia "Facebook";
- Vykdam dviejų 2012 m. sausio 7d. Vilniuje organizuotų seminarų dalyvių bei jų kolegų apklausą;
- Naudojantis kitais įmonės kontaktais.

TYRIMO APIMTIS

Bendras apklausų skaičius – 341, pilni ir išsamūs atsakymai – 234, tik iš dalies užpildytos / ne visiškai užpildytos apklausos – 107. Žemiau pateiktoje lentelėje analizuojami tik pilni ir išsamūs atsakymai (234).

Ypatybė	Kategorija	Apklaustųjų skaičius	Procentinė išraiška
Lytis	Moteris	155	66.24
	Vyras	79	33.76
Amžius	Jaunesni nei 18 metų	-	-
	18-25 metų	126	53.85
	26-30 metų	55	23.50
	31 metai ir vyresni	53	22.65
Gyvenamoji šalis	Latvija	95	40.60
	Estija	47	20.09
	Lietuva	85	36.32
	Kita	7	2.99
Gyvenamoji vieta	Didmiestis	95	40.60
	Miestas	114	48.72
	Kaimas	25	10.68
Išsilavinimas	Pagrindinis	6	2.56
	Vidurinis	63	26.92

Projektas "EFEKTYVUS KALBŲ MOKYMASIS 18-30 METŲ ŽMONĖMS"
yra finansuojamas Nordplus suaugusiųjų švietimo programos lėšomis

	Profesinis	35	14.96
	Aukštasis, bakalauro laipsnis	85	36.32
	Aukštasis, magistro laipsnis	42	17.95
	Aukštasis, doktorantūra	3	1.28
Darbas / užsiėmimas	Mokinys	4	1.71
	Studentas	81	34.62
	Darbuotojas	127	54.27
	Bedarbis	4	1.71
	Namų šeimininkė	4	1.71
	Kita	1	0.42
	Nėra atsakymo	13	5.56
Gimtoji kalba	Latvių	88	37.61
	Rusų	55	23.50
	Estų	5	2.14
	Lietuvių	81	34.62
	Kita	5	2.14
Domina dalyvavimas kitose projekto veiklose		79	33.76

TYRIMO REZULTATŲ ANALIZĖ

74.4% apklaustųjų šiuo metu studijuoja/mokosi vienos ar daugiau užsienio kalbų. Tyrimo rezultatai paremti apklaustųjų, kurie mokosi užsienio kalbos, atsakymais. Apklaustieji mokosi šių kalbų: anglų – 115, estų – 10, vokiečių – 8, rusų – 4, ispanų – 3, italų – 3, turkų – 2, norvegų – 2, švedų – 2, suomių – 1, japonų – 1, danų – 1, olandų – 1. Užsienio kalbos mokymosi metodikos suvestinė – žemiau pateiktoje lentelėje.

Ar Jums patinka kalba, kurios mokotės?	Taip		Labiau Taip nei Ne		Labiau Ne nei Taip		Ne		Negaliu atsakyti			
	59.7%		31.1%		4.6%		1.3%		3.3%			
Kiek laiko mokotės kalbos?	Mažiau nei 6 mėn.		6-12 mėn.		1-3 m.		3-5 m.		Daugiau nei 5 m.		Kita	
	13%		7.1%		12.3%		8.5%		48.1%		11%	
Kaip dažnai mokotės?	Kasdien	4-5 kartus per savaitę		2-3 kartus per savaitę		Kartą per savaitę		Kartą per dvi savaites		Kartą per mėnesį	Kita	
	4.5%	2.6%		29.9%		37.7%		6.5%		8.4%		10.4%
Kiek valandų per savaitę mokotės?	Mažiau nei 1 val.		1-2 val.			3-4 val.			5-6 val.			Daugiau nei 6 val.
	24.7%		46.1%			21.4%			5.2%			2.6%
Kaip / kur mokotės?	Mokykloje	Profesinėje mokykloje		Aukštojoje mokykloje		Kalbų mokyk-	Individua- liuose	Sava- rankiš-	Nuotoliniu būdu		Kita	

				loje	kursuose	kai		
	18	5	68	10	10	97	22	16
Įvertinkite savo norą išmokti kalbos (1 - mažai, 5 - labai)	1	2	3	4	5			
	-	2.6%	22.1%	35.1%	40.2%			
Kokį kalbos mokėjimo lygį norite pasiekti?	Pradedantysis	Elementarus	Vidutinis	Pažengęs	Labai pažengęs	Kita		
	1.3%	3.9%	22.7%	35.1%	30.5%	6.5%		
Per kiek laiko norite pasiekti šį lygį?	Mažiau nei per metus	Per 1-2 metus	Per 3-4 metus	Kita				
	21.4%	47.4%	27.3%	3.9%				

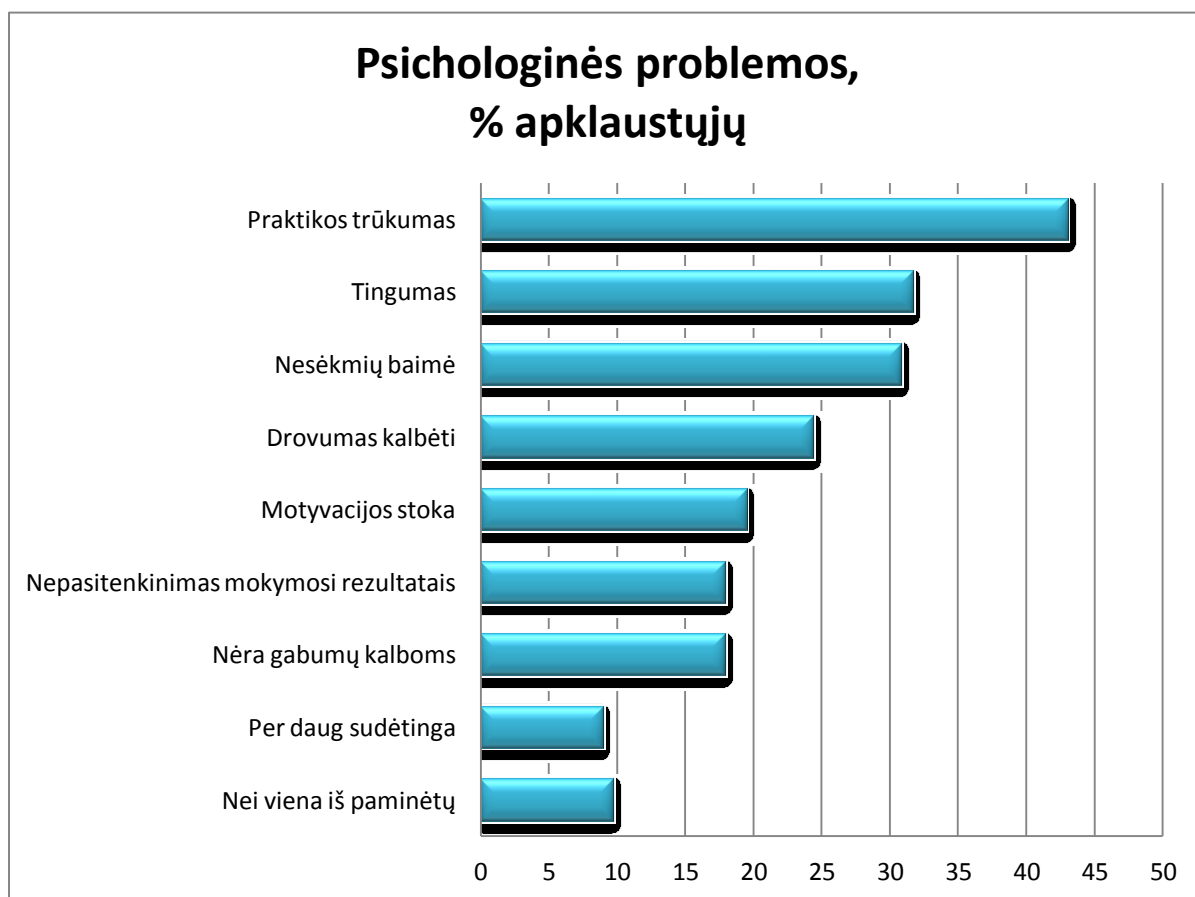
79.3% apklaustųjų teigia, kad besimokydami užsienio kalbos susiduria su įvairiais kalbinių įgūdžių sunkumais: 62.6% jų teigia, didžiausios problemos kyla dėl gramatikos, taip pat kalbėjimo (50.4%) ir žodyno (52%). Kiti kalbos įgūdžių sunkumai susiję su tarimu (30.08%), klausymu (34.96%) bei rašyba (26.83%).

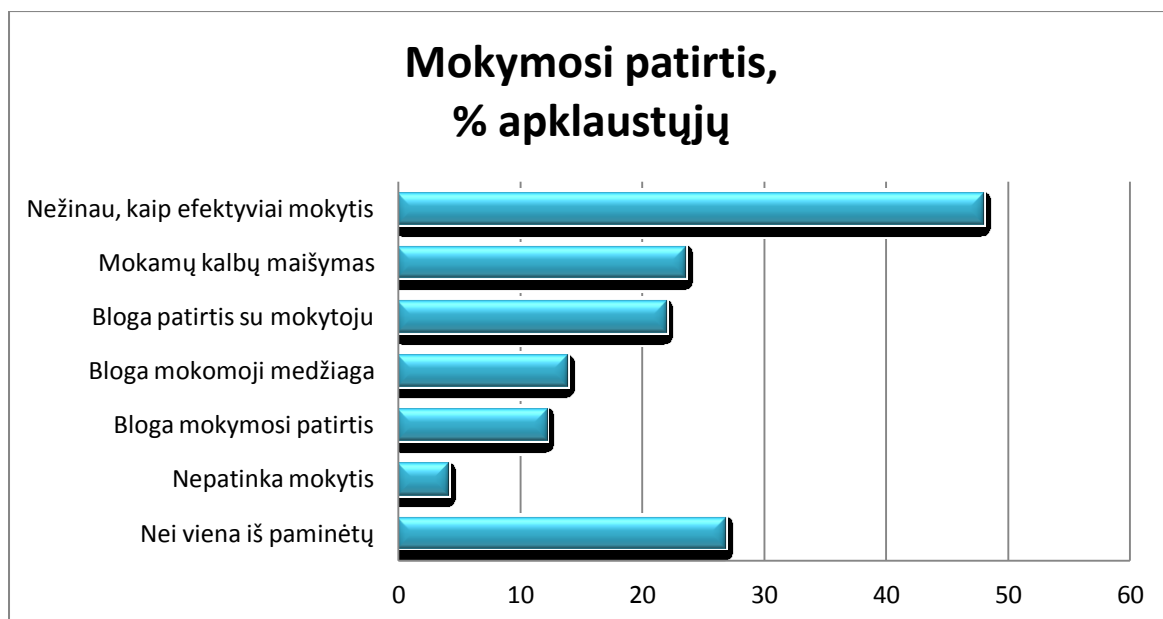
Siekiant nustatyti užsienio kalbos mokymosi sunkumus bei kliūtis, buvo parengti trys diagnostiniai klausimai. Kiekvieną jų sudarė keletas teiginių, kurie pagal sandarą priskiriami trims rodiklių grupėms:

apklaustųjų psichologinės problemos, mokymosi patirtis (metodologinės problemos) ir išoriniai rodikliai, turintys įtakos užsienio kalbos mokymuisi.

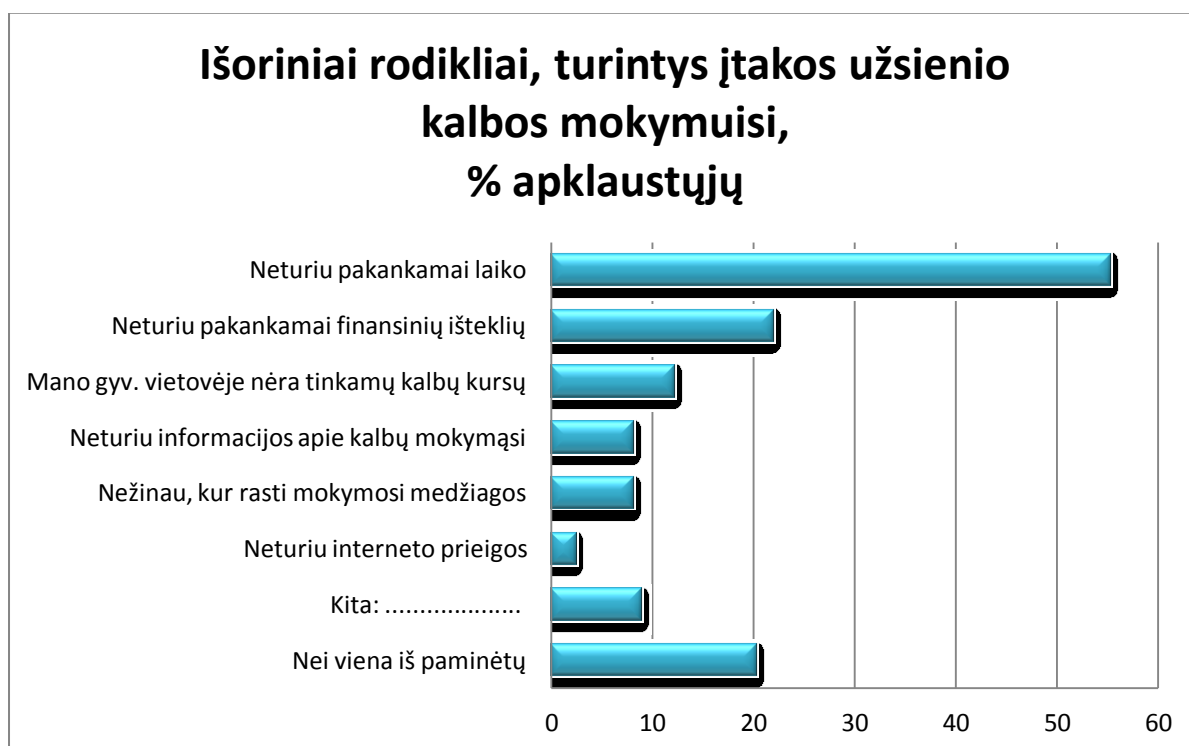
Žemiau pateiktoje lentelėje nurodytos užsienio kalbos mokymosi kliūtis sukuriančios psichologinės problemos. Didžiausia apklaustųjų įvardijama problema – praktikos trūkumas. Užsienio kalbos įgūdžių įgijimui didelį vaidmenį vaidina tingumas: 31.71% apklaustųjų pripažįsta, kad tai – didžiausia užsienio kalbos mokymosi kliūtis. Beveik trečdalis apklaustųjų bijo nesėkmės, 24.39% yra pernelyg drovūs kalbėti, o penktadalis – turi per mažai motyvacijos.

Pateikiant keletą teiginių, apklaustųjų buvo prašoma įvertinti savo užsienio kalbos mokymosi patirtį. Rezultatai rodo, kad didžiausia problema – apklaustieji nežino, kaip efektyviai mokytis. Žemiau esančioje lentelėje pateikta apklaustųjų patirtis.

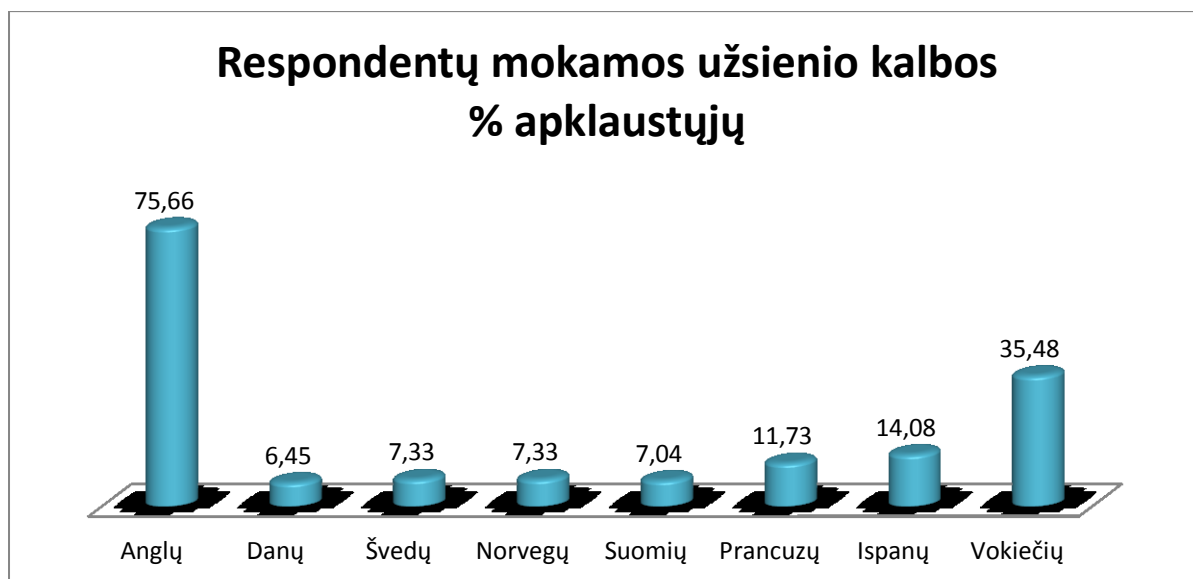

55.28% apklaustųjų teigia, kad užsienio kalbos mokymąsi labiausiai apsunkinantis veiksnys – laiko trūkumas:

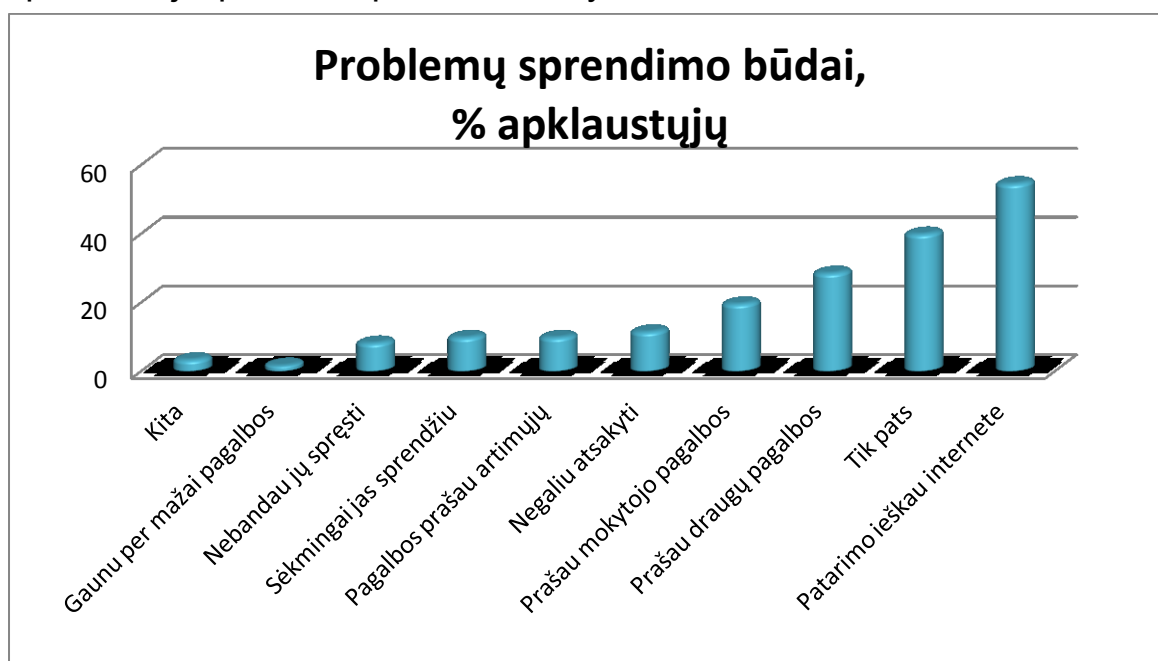

23.58% apklaustųjų teigimu - labai didelė kalbos mokymosi kliūtis yra mokamų kalbų maišymas. Daugiausiai apklaustųjų moka anglų kalbą – 75.66%, tačiau vidutinis žinių įvertinimas yra “6”. Nors Šiaurės šalių

kalbos nėra itin populiarios Baltijos šalyse, bet respondentų, mokančių vieną iš šių kalbų, skaičius svyruoja nuo 6,45 iki 7,04%.

Į klausimyną buvo įtraukti klausimai, susiję su nurodytų sunkumų sprendimu. Rezultatai rodo, kad populiariausias būdas spręsti problemas – internetas. Daugiau nei pusė apklaustųjų (54.47%) patarimų ieško internete. 39.84% apklaustųjų problemas sprendžia patys, pagalbos neieško. Žemiau pateiktoje lentelėje nurodyti būdai, kaip apklaustieji sprendžia problemas, kylančias mokantis užsienio kalbos.

Apklaustųjų buvo prašoma nurodyti pagrindines priežastis, kodėl jie nusprendė mokytis pasirinktos kalbos. Kaip matoma žemiau pateiktoje lentelėje, pagrindinės kalbos mokymosi priežastys yra karjeros galimybės bei išsilavinimas. 51% apklaustųjų pagrindine kalbos mokymosi priežastimi nurodė emigraciją, tačiau 5 balų sistemoje, šio motyvo svarba įvertinta tik 2.73.

Pasirinktos kalbos mokymosi priežastys	% apklaustųjų, kurie šiuo metu mokosi užsienio kalbos	Vidutinis įvertinimas: 1-nėra svarbu, 5-labai svarbu
Karjeros galimybės	38.89	4.19
Kelionės	37.61	3.75
Asmeniniai santykiai	56.84	3.44
Išsilavinimas	58.97	4.16
Emigracija	51.71	2.73
Hobis	51.28	3.01
Asmeninis tobulėjimas	58.12	3.65

2.3. INTERVIU REZULTATAI

INTERVIU ESTIJOJE

Dalyvauti tyrime buvo pakviesta keletas patyrusių ir gerai žinomų kalbų mokytojų, kurie dirba mokyklose, kolegijose, universitetuose bei kalbų mokyklose. Kiekvieną interviu sudarė 30 klausimų, susijusių su užsienio kalbos mokymu ir mokymusi. Pagrindinis interviu tikslas – gauti išsamią informaciją apie kalbos mokymosi sunkumus, efektyviausius būdus juos išspręsti ir pagrindinius sėkmingo kalbos mokymosi principus. Remiantis interviu su užsienio kalbų mokytojais, padarytos išvados:

Kalbų mokymosi sunkumai:

- Tingumas;
- Kantrybės stoka;
- Motyvacijos trūkumas;
- Disiplinos trūkumas;
- Negatyvus mastymas;
- Psichologiniai barjerai;
- Pasyvumas;
- Mokytojo – mokinio ryšio nebuvimas;
- Naujovių vengimas;
- Savarankiško mokymosi stoka.

Sėkmingo kalbų mokymosi principai:

- Nuodugni kalbos analizė;
- Pavienių žodžių mokymosi vengimas - sakinių, frazių mokymasis;
- Teminis mokymasis;
- Asmeninis mokymasis (Aš manau ..., Aš norėčiau ..., Tavo vietoje aš...);
- Komunikacinio metodo naudojimas;
- Kasdieninis mokymasis;
- Reali praktika;

- Mokytojo reikalavimų laikymasis;
- Namų darbų ir asmeninio mokymosi nauda;
- Gero mokytojo svarba;
- Žinojimas, ko nori;
- Atsakomybės prisiėmimas;
- Reguliarių atsiliėpimų svarba;
- Kalbos patikimo svarba;
- Reguliari rezultatų apžvalga;
- Nuolatinis visų kalbos įgūdžių lavinimas;
- Sunkus darbas;
- Tikėjimas savimi;
- Pozityvumas;
- Atvirumas;
- Kalbos aplinkos kūrimas.

INTERVIU LATVIJOJE

Projekto „Efektyvus kalbų mokymasis 18-30 metų žmonėms“ vykdymo metu buvo apklausti mokytojai / dėstytojai / pedagogai, kurie moko 18-30 metų žmones užsienio kalbų. Interviu tikslas – išsiaiškinti sėkmingo užsienio kalbos mokymosi metodus ir technikas.

Interviu metu buvo nustatytos pagrindinės Latvijos mokinių užsienio kalbos mokymosi problemos. Interviu rezultatai rodo, kad mokiniai:

- Nemoka nustatyti savo poreikių;
- Nenusistato tikslų;
- Neranda laiko mokymuisi;
- Žodžius išmoksta mintinai, bet nemoka jų naudoti ir nemato kalbos susiliejimo;
- Kalbėdami bando versti gimtąją kalbą pažodžiui;
- Įgiję minimalius komunikacinius įgūdžius, tikisi juos pritaikyti bendravime.

Interviu metu buvo išsiaiškinti problemų sprendimo būdai ir kaip mokytojai gali padėti išspęsti šias kliūtis:

- Remiantis interviu rezultatais, svarbiausia yra išmokti užsienio kalbos struktūrą. Mokytojas gali padėti nurodydamas mokiniui, kuriuos dėsningumus reikia išmokti;
- Mokytojų vaidmuo mokymo procese – skatinti sveiką psichologinę aplinką, kad mokiniai vienas kitą palaikytų, ne konkuruotų;
- Negailėkite pagyrų: girkite ir dar kartą girkite!

Remiantis Latvijos užsienio kalbų mokytojų nuomone, efektyvus kalbų mokymasis yra toks, kuris leidžia pasiekti užsibrėžtų tikslų. Idealoje situacijoje – išmokstami užsienio kalbos pagrindai ir keliaujama į šalį, kurioje kalbama besimokoma kalba.

Problemātiškiausia kalbos mokymosi sritis Latvijoje – gramatika. Klausymas ir dialogai mokiniams taip pat sukelia nemažai problemų.

Užsienio kalbų mokytojai Latvijoje mano, kad sėkmingam kalbos mokymui reikia:

- Naudoti į veiksmus orientuotą mokymo būdą;
- Naudoti skirtingus interaktyvius mokymo būdus;
- Mokymą pajvairinti moderniais įrankiais (nuotoliniais kursais, vaizdine medžiaga, internetiniais testais);
- Sudaryti palankias mokymosi sąlygas;
- Didinti mokinių motyvaciją.

Pagrindinės rekomendacijos, skirtos besimokantiems užsienio kalbų:

- Skirkite laiko savo tikslams;
- Pabandykite bendrauti užsienio kalba;
- Kai jums reikia naudoti kalbą, nesidrovėkite;
- Žiūrėkite filmus, skaitykite knygas užsienio kalba;
- Naudokitės interneto teikiamomis galimybėmis (socialiniais tinklais).

INTERVIU LIETUVOJE

Vykdam projektą „Efektyvus kalbų mokymasis 18-30 metų žmonėms“ buvo apklausta 10 užsienio kalbų mokytojų. Šio interviu tikslas buvo gauti išsamią informaciją apie kalbų mokymosi sunkumus, naudojamus metodus jiems įveikti bei sėkmingo mokymosi principus.

Kiekvieną interviu sudarė 21 klausimas apie mokymo ir mokymosi patirtį. Remiantis gautais atsakymais padarytos išvados:

Pagrindiniai sunkumai, su kuriais susiduria 18-30 metų žmonės besimokantys užsienio kalbos:

- Motyvacijos stoka;
- Tingumas;
- Laiko trūkumas;
- Psichologinės kliūtys;
- Netinkamas laiko paskirstymas;
- Nepatyrę mokytojai.

Iškilusių sunkumų sprendimo galimybės ir būdai:

- Motyvacijos didinimas: bendravimo užsienio kalba privalumų akcentavimas;
- Nuotoliniai mokymai, namų darbai;
- Kritikos vengimas;
- Bendravimas su mokiniais;
- Mokymo programos pritaikymas individualiems poreikiams atsižvelgiant į asmeninius sunkumus;
- Kompleksinė mokymo programa;
- Nuolatinis tobulėjimas yra būtinas tiek mokytojams, tiek mokiniams.

Efektyviausi būdai išmokti užsienio kalbos:

- Praktika, darbas, kelionės į šalis, kur kalbama besimokama kalba;

- Filmų žiūrėjimas, muzikos klausymas, knygų bei laikraščių skaitymas;
- Bendravimas su užsieniečiais;
- Kalbėjimas ir pasakojimas.

III SKYRIUS. SEMINARŲ MEDŽIAGA

3.1. BENDRA INFORMACIJA

Projekto įgyvendinimo metu buvo suorganizuoti 6 su sėkmingu kalbų mokymusi susiję seminarai. Seminarų tematika – sėkmingas kalbų mokymas ir mokymasis formaliu ir neformaliu būdu: teorija ir praktika, sunkumai ir kliūtys, poveikis karjerai ir kiti aspektai. Seminaruose dalyvavo besimokantieji, kalbų mokytojai bei visa projekto komanda. Seminarus vedė gerai žinomi mokytojai ir specialistai.

Įvykę seminarai:

1. 2012 m. spalio 14-15 dienomis Estijoje – „Sėkmingas kalbos mokymasis“ (*Angl. Successful language learning*);
2. 2013 m. sausio 7 diena Lietuvoje – „Probleminio mokymosi paradigma šiuolaikiniame užsienio kalbų mokymosi procese: teoriniai ir praktiniai komunikacinės kompetencijos ugdymo aspektai“ (*Angl. The paradigm of problematic learning in the modern process of foreign language learning: theoretical and practical aspects of communicative competences*);
3. 2013 m. sausio 7 diena Lietuvoje – „Užsienio kalbų mokymosi galimybės ir daugiakalbystės kultūra“ (*Angl. The opportunities of foreign languages learning and multilingual culture*);
4. 2013 m. birželio 14 dieną Latvijoje – „Procesinis požiūris į mokymą rašyti“ (*Angl. Process approach in teaching writing*);
5. 2013 m. birželio 14 dieną Latvijoje - „Anglų kalbos klubas: neformalus mokymo / mokymosi metodas“ (*Angl. English Club as an informal learning/ teaching method*);
6. 2013 m. birželio 14 dieną Latvijoje – „Interneto išteklių naudojimas“ (*Angl. Use of the Internet resources*).

Šiame skyriuje pateikiama tik esminė seminarų informacija. Daugiau informacijos galite rasti projekto internetiniame tinklalapyje <http://effective-learning.eu>.

3.2. SEMINARAS „Sėkmingas kalbos mokymasis”

Autoriai:

Irina Petrova, Virumaa kolegija

Olesja Ojamäe, MTÜ Kõla Koolituskeskus

Kas yra sėkmingas kalbos mokymasis?

Jis apima:

- Užsibrėžtų tikslų pasiekimą;
- Tik pozityvias mokymosi proceso emocijas.

Kaip išmokti užsienio kalbos?

Kokie yra pagrindiniai sunkumai, su kuriais susiduria besimokantieji užsienio kalbos?	Kas yra būtina, siekiant sėkmingai išmokti užsienio kalbos?
Psichologiniai aspektai	
Nepasitikėjimas savimi, savo galimybėmis, sėkme	Tikėjimas savimi, savo galimybėmis ir sėkme
Tinkamos motyvacijos trūkumas	Tinkama motyvacija
AIškių, pasiekiamų tikslų nebuvimas	AIškūs, pasiekiami tikslai
Neigiamas požiūris	Teigiamas požiūris
Neigiamos emocijos mokymosi proceso metu: • Nuobodulys • Nuovargis • Susierzinimas	Teigiamos emocijos mokymosi proceso metu: • Susidomėjimas • Energija • Pasitenkinimas
Neigiamas požiūris į besimokomą kalbą	Teigiamas požiūris į besimokomą kalbą
Tingumas	Aktyvumas
Baimės: • Nesėkmės • Kalbėjimo • Nuomonės išsakymo	Baimių įveikimas
Bloga patirtis	Protingas požiūris į turimą patirtį
Nuolatinis nepasitenkinimas savimi, rezultatais,	Teigiama emocinė aplinka pamokų metu

mokytoju ir kt.	
Neskiriama laiko mokymuisi	Nusiteikimas mokytis po 1-2 valandas per dieną
Kantrybės trūkumas	Kantrybė
Atkaklumo trūkumas	Atkaklumas
Kūrybingumo trūkumas	Kūrybingumas
Konfliktai su mokytoju	Bendradarbiavimas su mokytoju
Savianalizės trūkumas	Savianalizė
Atminties ir dėmesingumo trūkumas	Gera atmintis ir dėmesingumas
Metodologiniai aspektai	
Nesisteminimas mokymasis	Reguliarus ir sisteminimas mokymasis kiekvieną dieną
Paviršutiniškas požiūris	Kruopštus kiekvieno etapo studijavimas nuo pradžios iki pabaigos
Savarankiško darbo trūkumas	Daug savarankiško darbo
Netinkamas mokymosi medžiagos pasirinkimas	Tinkamai pasirenkama mokymosi medžiaga
Netinkamas mokymo kursų pasirinkimas: • Netinkamas kalbos lygis • Netinkami tikslai • Netinkama kokybė	Kalbos kursų pasirinkimas, atsižvelgiant į kalbos lygį, tikslus, kokybę
Netinkamas mokymosi metodų pasirinkimas	Tinkamas mokymosi metodų pasirinkimas
Grįžamosios informacijos trūkumas	Grįžamoji informacija iš mokytojo, bendramokslų bei tų žmonių, kuriems besimokoma kalba yra gimtoji
Mokytojo neturėjimas	Reguliarios pamokos su kvalifikuotu mokytoju (bent 1 valanda per savaitę)
Nežinojimas, kaip: • Mokytis gramatikos • Tobulinti žodyną • Lavinti kalbėjimo ir rašymo įgūdžius • Lavinti klausymo įgūdžius • Lavinti skaitymo įgūdžius	Pagrindinės sėkmingo mokymosi žinios
Monotonija	Įvairovė
Kalbinės praktikos trūkumas	Geriausių kalbos lavinimo galimybių paieška
Kiti aspektai	

Laisvo laiko trūkumas	Mokėjimas organizuoti laiką, motyvacijos skatinimas, pakankamas laisvo laiko kiekis
Finansinių išteklių trūkumas: • Užsienio kalbos kursams • Konsultacijoms • Mokomosios medžiagos pirkimui	Geriausių ir prieinamiausių galimybių paieška

3.3. SEMINARAS „Probleminio mokymosi paradigma šiuolaikiniame užsienio kalbų mokymosi procese: teoriniai ir praktiniai komunikacinės kompetencijos ugdymo aspektai”

Autorius: KTU Tarptautinio studijų centro direktoriaus pavaduotoja, doc. dr. Nijolė Čiučiulkienė

Seminaro tikslas – aptarti formalaus ir neformalaus užsienio kalbų mokymosi metodus. Jis skirtas sunkumų, su kuriais susiduria besimokantieji užsienio kalbų, analizei bei užsienio kalbos įtakos sėkmingai karjerai aptarimui.

Kontekstas

Ateities visuomenė yra konceptuali. Todėl ateities ugdymas - tyrinėjimu pagrįstas ugdymas. Mokytojų edukacinis diskursas paremtas mokslo komunikacija. Šiame kontekste verbalinės komunikacijos emancipacija užsienio kalbose gali tapti pagrindiniu užsienio kalbų mokytojų sunkumu.

Probleminio mokymosi idėja (toliau PMI) yra viena iš svarbiausių temų Lietuvos aukštojo mokslo sistemoje. Šiuo metu yra tik viena daktaro disertacija apie probleminį mokymąsi, joje aptarti metodiniai taikymo būdai medicininėse studijose.

Pagrindinė idėja

PMI yra labai sena ir realizuojama ne vien aukštajame moksle, ji paremta ilgalaikė tradicija, kurios ištakos – antikinė Graikija. Viduramžiais šią idėją vystė trivium ir quadrium programa, paremta ginčo retorika ir dialektika, akcentuojanti disputo svarbą. Renesanso ir baroko laikotarpiai probleminį mokymą papildė jėzuitų šv. Ignaco paradigma, kuri remiasi patirties analize ir veiklos refleksija.

Paskutiniojo dešimtmečio literatūroje probleminis mokymasis, pasak Boud (1985), Barrows (1986), Feletti (1991), Woods (1994), Savin–Baden (2000) apibūdinamas kaip į ugdytinį nukreiptas, besimokančiojo patirtimi paremtas procesas, kurio metu ugdytinis, apmąstydamas ir tyrinėdamas platų informacijos spektrą, sakytinės komunikacijos pagalba originaliai atskleidžia ir suformuluoja problemas, ieško bendrų sprendimų, padedančių jo harmoningam vystymuisi.

Verta paminėti, kad PMI dažniausiai taikoma medicinos studijose, todėl yra pažymima, kad tai mokymo ir mokymosi metodas, akcentuojantis klinikinių atvejų analizę, mažų grupių diskusiją, hipotetinį-deduktyvų mąstymą (Vernon, Blake, 1993). PMI realizuojama vis plačiau įvairiose aukštojo mokslo studijų programose.

Struktūra

PMI prioritetai susideda iš:

- Plėtos / tobulinimo bendrųjų žinių poreikio;
- Ankstyvo dalyvavimo praktinėje veikloje;
- Grupės orientacijos;
- Bendradarbiavimo;
- Sisteminio įvertinimo;
- Kiekvieno PMI ciklo rezultatų analizės.

Probleminio mokymosi idėja gali būti lyginama su probleminio mokymo idėja. Pirmosios idėjos centras yra mokinys, antrosios – mokytojas.

PMI struktūra gali būti apibūdinama taip:

- Palankios mokymosi aplinkos sukūrimas;
- Platus kontekstas;
- Probleminis iššūkis;
- Mokytojo atsakomybė;
- Besimokančiojo atsakomybė;

- Metarefleksija.

Praktinis taikymas

PMI gali būti pritaikyta kalbų mokymuisi naudojant įvairias veiklas. Pirmiausia, PMI organizuojama užsiimant aktyviu kalbėjimu: kalbėdami mokytojas ir besimokantysis išsiaiškina terminus ir koncepcijas, analizuoja problemines situacijas, nustato problemas. Minčių lietaus dėka, jie aptaria visą būtiną informaciją bei galimus sprendimus. Tokiu būdu kalbos mokymasis būna organizuotas, besimokantysis aktyviai naudoja mokomąją medžiagą, ją aptaria, apibendrina ir įvertina.

Apibendrinus, PMI paremta kalbos mokymosi paraiška apima 4 žingsnius:

- Probleminę situaciją;
- Individualias studijas;
- Sprendimo svarstymo diskusiją;
- Sprendimo priėmimą.

Visos veiklos vyksta aktyviai kalbant. Taip prasideda kalbėjimo emancipavimas. Probleminio mokymosi sėkmę lemia efektyvios probleminės situacijos sukūrimas. Grupė turi pasiruošti probleminio mokymo situacijai, nustatydama problemos kontekstą, sukurdamą situaciją, identifikudama ir suformuluodama pagrindinę problemą ir analizuodama problemos sprendimui turimas ir reikalingas žinias. Visos šios veiklos atliekamos aktyviai kalbant – tai kalbinės emancipacijos pradžia.

Yra daugybė būdų, kaip sukurti probleminę situaciją. Pirmasis būdas – mokytojas, remdamasis mokomąją medžiaga, gali pateikti mokiniams problemą ir pasiūlyti patiems rasti sprendimo būdą. Antrasis būdas – probleminė situacija gali būti paremta praktiniais prieštaravimais arba skirtingomis nuomonėmis tuo pačiu klausimu. Probleminės situacijos

pabaigoje kuriamas individualių studijų dizainas (aptariama būsimų grupių ir individualių studijų veikla, akcentuojamos individualioms studijoms skirtos užduotys; jei reikalinga, numatomos konsultacijos su dėstančiu mokytoju ar kolegomis pedagogais), suplanuojama būsimo problemos sprendimo proceso veikla (pasirenkamas aktyvaus viešo kalbėjimo metodas: diskusija, debatai, disputai ir. t.t.)

Kita stadija – probleminės situacijos sprendimo užduotims yra skiriamos individualios studijos. Individualių studijų metu besimokantieji realizuoja probleminės situacijos metu suformuluotus tikslus ir uždavinius, komplektuoja reikiamas dalykines žinias, tobulina komunikacinius įgūdžius, planuoja savo veiklą problemos sprendimo procese.

Probleminės situacijos sprendimo svarstymo diskusijos – dalykinių žinių ekspozicijos ir kalbėjimo emancipavimo procesas. Pedagogas koordinuoja problemos sprendimo veiklą, vykdo pamokos monitoringą.

Paskutinis žingsnis – sprendimo priėmimas. Tai realizuotų metodų rezultatų sintezė (priklausomai nuo realizuoto metodo aptariami jo rezultatai). Sprendimo teisingumą galima tikrinti, įtvirtinti tolimesniame žinių formavimo procese.

Išvados

PMI taikymas kalbų mokymui yra paremtas gyvenimiškomis situacijomis, kurios reikalauja praktiškų realistiškų sprendimų. Šie sprendimai sukuriama naudojant bendruosius, specialiuosius ir perduodamus įgūdžius, susijusius su mokymosi patirtimi ir bendradarbiavimo mokymusi bendruomenėje. Probleminis mokymasis suteikia autentiškus atsiliepimus apie priimto praktinio sprendimo kokybę ir yra nukreiptas į rezultatus, problemos sprendimą ir aktyvią verbalinę komunikaciją.

Naudingos nuorodos:

- <http://larryferlazzo.edublogs.org/2011/03/13/excellent-video-explaining-problem-based-learning>;
- <http://www.youtube.com/watch?v=yiB49SUxyDI>;
- http://www.youtube.com/watch?v=i_HJf0MmJnk.

3.4. SEMINARAS „Užsienio kalbų mokymosi galimybės ir daugiakalbystės kultūra”

*Autorius: Vilniaus universiteto užsienio kalbų instituto
direktorė doc. dr. Roma Kriaučiūnienė*

Daugiakalbystė – visą gyvenimą trunkanti asmens kalbų repertuaro plėtra. Kiekvieno individo daugiakalbystės profilis susideda iš įvairių kalbų žinojimo įvairiais lygmenimis. Tai yra dinamiškas, visą individo gyvenimą trunkantis kalbinio repertuaro kaitos procesas.

Daugiakalbystė skiriasi nuo kalbų įvairovės - kelių kalbų mokėjimo arba kelių kalbų sambūvio tam tikroje visuomenėje. Daugiakalbystės požiūriu, asmens mąstyme kalbos nėra griežtai skirtingose mentalinėse zonose, bet veikiau susilieja į bendrą komunikacinę kompetenciją, kurioje visos žinios papildo viena kitą.

Kalbinio išsilavinimo kaita Europoje

Šiuo metu Europoje vyksta esminiai kalbų mokymo ir mokymosi konteksto pokyčiai:

- Vis labiau suvokiant kalbinių įgūdžių svarbą vietiniu, regioniniu ir nacionaliniu, bei Europos institucijų lygmenimis, kalbinės kompetencijos plėtotė tampa prioritetu švietimo politikoje;
- Daugelis švietimo politikos atstovų ir institucijų siekia kompetencijomis grindžiamo mokymosi paradigmos. Kalbinės kompetencijos apibrėžtis tampa pavyzdžiu kitoms disciplinoms;
- Dėl didėjančio mobilumo ir migracijos kalbinė kompetencija tampa itin svarbia;
- Augantis asmeninis ir darbinis tarpkultūrinis bendradarbiavimas didina tarpkultūrinio ir kalbinio supratimo reikšmę;

- Socialinės visuomenės kaitos kontekste svarbūs tampa daugiakalbiai ir daugiakultūriai gebėjimai, laiduojantys didesnę socialinę sanglaudą ir tarpkultūrinį suvokimą;
- Lingvistinės ir kultūrinės įvairovės vertės pripažinimas kelia poreikį įvertinti įvairias kalbas (nacionalines, regionines, mažumų, imigrantų), taip pat jų mokymosi tikslus ir daugiakalbystės sklaidą Europos gyventojų tarpe.

Kalbinis išsilavinimas ir politinis ES kontekstas

Europos tarybos kalbų centro tikslai ir skatinamos veiklos:

- Daugiakalbystė: visi turi teisę ugdyti gebėjimą komunikuoti skirtingomis kalbomis atitinkamai pagal savo poreikius;
- Lingvistinė įvairovė: Europa yra daugiakalbė ir visos jos kalbos yra vienodai reikšmingos komunikacijos priemonės ir tapatumo išraiškos, teisę naudoti ir mokytis kalbos gina Europos Tarybos Konvencijos;
- Abipusis supratimas: galimybė mokytis kitos kalbos yra svarbi tarpkultūrinės komunikacijos ir kultūrinių skirtumų suvokimo sąlyga;
- Demokratinis pilietiškumas: daugiakalbystės kompetencija skatina aktyvesnį bendruomenės narių dalyvavimą daugiakalbių bendruomenių demokratiniuose ir socialiniuose procesuose;
- Socialinė sanglauda: kalbų mokymasis visą gyvenimą visiems suteikia lygias išsilavinimo, darbo, mobilumo, informacijos prieinamumo ir kultūrinio bendradarbiavimo galimybes.

ES rekomenduoja, kad ES šalių narių vyriausybės diegtų BEKM - Bendruosius Europos Kalbų Metmenis (*Angl. CEFR - Common European Framework of Reference for Languages*) ir skatintų daugiakalbystę nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygmenimis. Tuo tarpu švietimo institucijoms yra rekomenduojama skatinti mokytojus,

besimokančiuosius ir kitus su kalbų mokymų susijusius asmenis kiekvieną kalbą laikyti nuoseklaus daugiakalbio švietimo dalimi.

Kalbų mokytojai turėtų būti supažindinami su daugiakalbystės ugdymo tikslais, principais ir įgyvendinimo būdais bei efektyviu BEKM naudojimu. Jiems turėtų būti suteikiamos galimybės padėti besimokantiems ugdyti daugiakalbystės kompetenciją.

ES politika skatina visų lygių švietimo darbuotojus siekti, kad kalbų mokymas būtų integrali švietimo tikslų dalis bei taikyti holistinį požiūrį, užtikrinant tikslų ir pasiekimų visomis kalbomis nuoseklumą per visą gyvenimą trunkančio mokymosi programų kontekste.

Daugiakalbystė švietime

Švietimo sistemos turi sudaryti sąlygas harmoningam asmens daugiakalbės kompetencijos ugdymui, apimančiam ir integruojančiam savyje visą asmens kalbinį repertuarą ir jo atliekamas funkcijas, tai reiškia skatinti šios kalbinės kompetencijos plėtotę pritaikant ją prie kintančių sąlygų. Daugiakalbystės švietimo paskirtis - informuoti kodėl ir kaip kai kurie besimokantieji išmoka pasirinktų kalbų, skatina šių įgūdžių pritaikymą kitiems besimokantiesiems užsienio kalbų.

Tikslai

Daugiakalbystės ir tarpkultūrinio švietimo tikslai:

- Ugdyti gebėjimą pasinaudoti savo kalbiniu repertuaru įvairiose komunikacinėse situacijose;
- Sklandžiai pereiti nuo vienos kalbos prie kitos, priklausomai nuo poreikio ir individualaus kalbos mokėjimo lygmens bei palaikyti daugiakalbį dialogą;
- Kitiškai mąstyti, pagarbiai ir atsakingai bendrauti su kitų tautų, kultūrų atstovais.

Kalbų svarba verslo pasaulyje

Didžiojoje Britanijoje Nacionalinio kalbų centro atliktas tyrimas „Užsienio kalbų įgūdžių trūkumo versle įtaka Europos ekonomikai“ (*Angl. Effects on the European Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise*) parodė, jog dėl kalbinių įgūdžių stokos prarandama didelė dalis verslo sandėrių. Tyrimas atskleidė aiškų ryšį tarp eksporto sėkmės ir užsienio kalbų mokėjimo. Tyrimo išvados ir rekomendacijos siūlo šiuos veiksmus:

- Kalbinių įgūdžių tyrimą ir vystymą;
- Darbinės praktikos galimybių užsienio studentams suteikimą;
- Prieinamų kalbinių įgūdžių efektyvų panaudojimą (imigrantų);
- Švietimo ir mokymo programų, jungiančių kalbas ir verslą, paramą (darbas su mokyklomis, kolegijomis, universitetais).

3.5. SEMINARAS „Procesinis požiūris į mokymą rašyti”

*Autoriai: Ilze Liepa-Nagle, Ltd. „Centre for Modern Languages“
Inga Liepa, Ltd. „Centre for Modern Languages“*

Užsienio kalbų pamokų metu yra labai daug veiklų, kurių metu mokiniai gali praktikuoti rašybą bei žodyną. Tokios veiklos, kaip laiško ar istorijos rašymas, atrodo naudingos vystant rašymo įgūdžius, tačiau iš tiesų, jos koncentruojasi į tikslumą. Rašymas - tai ne tik kalbos tobulinimo įgūdis, bet ir labai svarbi komunikacinės kompetencijos dalis. Mokytojo pagalba reikalinga viso mokymosi rašyti proceso metu, ne tik galutinio rezultato taisymams ir komentarams. Didžiausia rašymo problema – mažas žodynas ir gramatikos klaidos. Bet tai tik pagrindinės problemos.

*„Rašymo anglų kalba kompetencijos stoka kyla ne iš lingvistinės, o iš komponavimo kompetencijos stokos“
Krapels, 1990*

Silva (1990) rašymo procesą apibūdina taip: mokytojo vaidmuo yra padėti mokiniams vystyti perspektyvias strategijas, skirtas pradžiai (temų radimas, idėjų generavimas, struktūros planavimas), rengimui (kelių projektų skatinimas), svarstymui (pridėjimas, ištrynimasis, modifikavimas ir pertvarkymas) ir redagavimui (dėmesys žodynui, sakinių struktūrai ir gramatikai).

Rašymo procesas gali būti organizuojamas pagal White ir Arndt (1992) metodą, pateiktą žemiau esančiame paveiksle. Remiantis šia idėja, rašymo procesas nėra tiesiog judėjimas į priekį. Rašydami mokiniai gali pereiti iš vieno etapo į kitą: net jeigu tai jau galutinė struktūra, jie vis vien gali perplanuoti ir redaguoti kai tik jiems atrodo, jog tai yra būtina.

Minčių lietaus etape mokiniai pradeda galvoti apie duotą temą. Ši veikla gali būti atliekama kaip visos klasės / grupinė veikla. Tokiu atveju mokiniai įgys žinių ir iš savo bendramokslių. Visos idėjos gali būti pateikiamos linijiniu modeliu arba minčių žemėlapyje (Ozagac, 2004).

Mąstymo proceso iniciavimui ir galimų rašymo temų generavimui mokiniai gali naudoti įvairias strategijas. Ghaith (2002) pateikia kelias minčių lietaus idėjas, pvz.: minties klodai ir grafiniai organizatoriai, interviu, dalyvavimas diskusijose ir konferencijose, muzikos klausymas, skaitymas pasirinkta tema, laisvas rašymas, vaizdinės informacijos peržiūra (nuotraukos, filmai, televizija), informacijos sąrašai ir klasifikavimas, asmeninės patirties naudojimas, rašymo modelių analizė, reagavimas į literatūrą, vaidmenų pasiskirstymas ir kiti dramos metodai, 5 klausimų metodas (kas, ką, kur, kada, kodėl).

Pabaigę minčių lietaus etapą, mokiniai turėtų atrinkti, kurios idėjos yra nevertingos, o likusias sudėlioti, kitaip sakant – planuoti rašymo procesą. Planavimo etapo metu, mokiniai gali pridėti naujų ar atsisakyti pasirinktų minčių. Naujų idėjų pridėjimas ir turimų atsisakymas tęsiasi iki pat galutinio rezultato pateikimo.

Pradinės kompozicijos planavimui mokiniai turi išanalizuoti tikslą, auditoriją, požiūrį, formą – šie elementai apibrėžia maketo planavimą, galutinio produkto rengimą. Mokiniai turimas idėjas ir informaciją struktūrizuoja pagal įvairius modelius: rėmai, žemėlapiai, diagramos, lentelės, tinklai (Ghaith, 2002).

Kai mokiniai galvoja apie jų rašymo tikslą, jie galvoja apie savo idėjas, jausmus, emocijas, nuomones. Ghaith (2002) nurodo keletą skirtingų tikslų, kurie galėtų būti naudojami mokinių asmeniniams jausmams ar požiūriams išreikšti, įsivaizduoti „Kas jeigu....?“, papasakoti, pralinksminėti, apibūdinti, informuoti ir paaiškinti, įtikinti ir prašyti, klausti ir domėtis, tirti ir eksperimentuoti su idėjomis ir formatais.

Svarstant apie auditoriją, mokiniai ją gali skirstyti į pažįstamą – draugai, mokytojai, šeima; nepažįstamą – bendruomenė, žiniasklaida (Ghaith 2002).

Mokiniai turi apsvarstyti požiūrį ir nuomonę, kuri bus išsakoma. Ghaith (2002) siūlo tris grupes:

- Fizinis požiūris – kur yra pasakotojas;
- Kokie yra objektyvūs ir subjektyvūs požiūriai - atsakyti į klausimą „koks pasakotojo emocinis ryšys su istorija“;
- Kur paslėptas asmeninis pasakotojo požiūris – pirmasis asmuo, trečiasis asmuo, viską žinantis požiūris.

Paskutinė etapo dalis – mokiniai, nagrinėdami auditoriją, tikslą, turi nustatyti rašymo formatą ir žanrą. Formatas gali būti: pasakojamasis, aprašomasis, aiškinamasis ir poezinis. Rašymo procesas gali apimti tokius žanrus: reklamą, patarimų skiltį, autobiografiją / biografiją, komediją, skundo / prašymo / klausimo laišką, dienoraštį, inscenizaciją / monologą, knygos apžvalgą, ataskaitą, pasaką, sveikinimo atviruką, žaidimo taisykles, nurodymus, interviu, naujienas, poemą / dainą,

anekdotą / asmeninę istoriją, sporto skiltį, trumpą pasakojimą ir daug kitų (Ghaith, 2002).

Kai parengiamosios veiklos yra atliktos, mokiniai gali pradėti savo pirmuosius rašymo eskizus. Šio etapo metu idėjų seka gali būti keičiama, kai kuri informacija gali būti ištrinama, pridedamos naujos idėjos. Keli žymūs autoriai prisipažino, kad pirmiausia jie rašo tik pradinę versiją, nes neretai pasitaiko netikslumų išdėstyme, gramatikos klaidų ar žodyno netikslumų. Šiame rašymo proceso etape atsiranda rašymo esmė. Mokiniai savo idėjas žymisi itin greitai tam, kad paaiškintų tai, ką jie nori pasakyti. Šiame etape nėra tikrinimo ar redagavimo, dėmesys sutelkiamas į skaitytoją, vystomas asmeninis stilius.

Darbas tęsiamas tobulinant pirminę versiją: išbraukiant esamas, pridedant naujas mintis, pertvarkant idėjų seką. Mokiniams nereikia perrašyti visos struktūros, taip jie pereina prie kito etapo – redagavimo ir korekcijų.

Ozagac (2004) pabrėžia, kad redagavimas ir korektūra turi būti atskirti. Jis teigia, kad redagavimas susijęs su tuo, ką žmogus rašo, o korektūra – kaip rašo. Pasak šio autoriaus, kai mokytojai dėmesį sutelkia tiek į gramatiką, tiek į struktūrą, mokiniai pasimeta ir negali ištaisyti visų klaidų. Jis siūlo pradėti nuo redagavimo, taigi daugiausia dėmesio skiriama rašymo veiklos organizavimui ir turiniui, nes grįžtamojo ryšio pagalba sakiniai gali keistis. Jei tekste kažko trūksta – šis etapas yra pats laikas kažką pridėti ar ištrinti. Kai turinys ir idėjų seka tenkina mokinį, tada turėtų būti rašoma antroji versija, kuri bus koreguojama.

Antroji versija yra koreguojama – tai reiškia, kad tikrinama, ar nėra rašybos ir skyrybos, turinio ir stiliaus (formalaus / neformalaus) bei gramatikos klaidų. Tiksliau, Ozagac (2004) siūlo pavyzdinį sąrašą, ko turėtų būti ieškoma. Pavyzdžiui: ar nėra sakinių fragmentų, ar nuorodos yra be įvardžių, koks yra idėjų panaudojimas, ar trūksta paralelių, ar nėra

rašybos klaidų, tų pačių žodžių kartojimo, skyrybos klaidų, blogo laikų pasirinkimo, netinkamai naudojamų sinonimų, ar stilius tinkamumas auditorijai. Autorius taip pat siūlo koregavimą palikti pačiai pabaigai, nes tekstas gali dar daug kartų keistis, kol rašytojas bus patenkintas savo darbo turiniu.

Be to, šį redagavimo ir korekcijų etapą gali organizuoti ne tik mokiniai ar mokytojai. Ghaith (2002) pristato keletą rašymo metodų aptarimų. Šis etapas gali būti įgyvendinamas kaip bendraamžių / bendramokslių ir mokytojų konferencija, taigi mokiniai gauna grįžtamąjį ryšį, kuris padeda ugdyti rašymo įgūdžius. Būtų labai naudingas sąrašas, padedantis bendraamžiams pateikti naudingas pastabas bei pasiūlymus.

Po to, kai atliekamas visas redagavimas ir korekcijos, mokiniai yra pasiruošę pateikti galutinę versiją. Ji gali būti pateikiama įskaitomai parašyta ranka arba atspausdinta. Ghaith (2002) siūlo tris mokinio darbo publikavimo būdus. Pirmiausia, mokinyss pats gali pasidalinti savo darbu – tai labai svarbi veikla po rašymo, nes ji nedelsiant suteikia auditoriją. Pasidalijimas gali būti atliekamas „atoriaus kėdės“ principu – darbas yra garsiai skaitomas auditorijai. Šis metodas gali būti atliekamas grupėmis, taip pat gali būti naudojama lenta ir joje publikuojami darbai – galima klausti mokinių, kaip jie norėtų pasidalinti savo darbu. Antrasis būdas – darbai atspausdinami klasės skrajutėse, mokyklos ar vietiniame laikraštyje, metraštyje, rašymo konkursuose ar žurnaluose. Trečiasis metodas – visi darbai gali būti surenkami ir mokiniai su mokytojais gali derėtis dėl vertinimo kriterijų, įdėto darbo kiekio ir kūrinų vertės.

Gardner ir Johnson (1997) rašymo proceso etapus apibūdina taip: „rašymas yra nuoseklus rašytojų sukurtas procesas“. Patyrę rašytojai teik sąmoningai, tiek nesąmoningai pereina nuo vieno etapo prie kito ir grįžta atgal. Jauniems rašytojams struktūra ir rašymo proceso etapų sekimas yra labai naudingas.

Redakatoriaus sąrašas:

Ar istorija grupuojama loginiais paragrafais?

Ar nėra nereikalingų detalių?

Ar netrūksta svarbios informacijos?

Ar yra nesuprantamų dalių?

Ar dažnai kartojami tie patys žodžiai?

Ar dažnai kartojama: ir, bet, tada...?

Ar visi veiksmažodžiai turi subjektus?

Ar artikeliai naudojami tinkamai?

Ar naudojamos teisingos veiksmažodžių formos?

Ar nėra skyrybos klaidų?

3.6. SEMINARAS „Anglų kalbos klubas“

Autorius: Anglų kalbos klubo vadovė Dita Štefenhagena

Struktūra:

- Mintis atidaryti anglų kalbos klubą Jelgavoje;
- Anglų kalbos klubo tikslai, užduotys;
- Klubo veiklos principai;
- Veiklų stiprybės ir silpnybės;
- Ateities planai.

Mintis įkurti anglų kalbos klubą Jelgavoje kilo iš Jungtinių Amerikos Valstijų Taikos korpuso, kuriame 1990 metais dirbo šio klubo įkūrėja. JAV Taikos korpuso savanoriai atvyko į Lietuvos, Latvijos ir Estijos miestus dirbti kaip viešosios veiklos, anglų kalbos konsultantai. Dauguma atvejų, jų profesiniai įgūdžiai nebuvo pilnai išnaudojami dėl kalbos ir kultūrinių barjerų, todėl savanoriai savo bendruomenėse kūrė nedidelius anglakalbių klubus. Šie klubai susilaukė daug dėmesio iš įvairaus amžiaus ir profesijų žmonių.

Anglų kalbos klubas Jelgavoje (AK) buvo įkurtas 2003 m. spalio 1 dieną Zemgale paramos centre. Pagrindinis tikslas – ugdyti ir tobulinti įvairių amžiaus bei socialinių grupių anglų kalbos žinias ir įgūdžius. Šio tikslo siekiama vykdant kelias išsikeltas užduotis:

- Diskusijos vykdomos anglų kalba (profesinių veiklų, laisvalaikio, kelionių temomis);
- Dalyvių nuomonės išreiškiamos tik anglų kalba;
- Susitikimai vyksta vieną kartą per savaitę.

AK dalyvius ir narius jungia:

- Anglų kalbos žinios, praktika, meilė kalbai;
- Socializacijos, bendravimo poreikis.

AK nariai turi laikytis šių nuostatų:

- Reguliariai lankytis susitikimuose;
- Dalyvauti veiklose – informacijos rinkime, medžiagos kūrime (knygos, straipsniai laikraščiuose socialinėmis, ekonominėmis, kultūrinėmis, verslo temomis, kelionių patirtis);
- Organizuoti lektorių pasisakymus.

AK narystės taisyklės:

- Bendravimas ir diskusijos tik anglų kalba;
- Aktyvus kalbėjimas, dalyvavimas, pagarba kitų nuomonei;
- Žinių ir patirties dalijimasis ne tik anglų kalbos tobulinimui, bet ir profesiniam tobulėjimui;

Stiprybės: ilgalaikė nenutrūkstanti darbo patirtis – pagrindiniai nariai (10-12 narių) susitikimuose dalyvauja jau 10 metų. AK veiklos yra diskusijų tipo, o ne gramatikos ar leksikos mokymasis. Veiklas koordinuoja visi nariai. Vykdoma praktika – skaitytos knygos yra aptariamos, peržiūrimi pagal jas pastatyti filmai.

Keletas silpnybių: AK susitikimai neturi griežtos struktūros. Kartais diskusijos trunka visą susitikimą (pvz.: kelionių patirtis). Yra būtinybė aptarti įvairias temas bei naudoti įvairių veiklų metodologiją.

Ateities planai:

- Išlaikyti esamų narių pagrindą (pritraukti naujus narius, juos motyvuoti);
- Išlaikyti ir patobulinti esamas diskusijų temas;
- Gilinti gramatikos ir leksikos žinias;
- Pritraukti ES finansavimą.

3.7. SEMINARAS „Interneto išteklių naudojimas”

Autorius: Ilze Liepa-Nagle, Ltd. "Centre for Modern Languages”

„Mūsų mokiniai radikalčiai pasikeitė. Šiandieniniai mokiniai jau nebe tie patys, kuriems buvo sukurta švietimo sistema“

Marc Prensky

Šiandieniniai mokiniai ne tik palaipsniui pasikeitė, pasikeitė ne tik jų žargonas, drabužiai, papuošalai, stilius. Šie kartų pasikeitimai vykdavo nuolatos. Ši karta yra pirmoji, kuri gimė ir augo skaitmeninių technologijų metu.

Naujoji karta praleido visą savo gyvenimą apsupta kompiuterių, vaizdo žaidimų, skaitmeninių muzikos grotuvų, vaizdo kamerų, mobiliųjų telefonų ir visų kitų skaitmeninės eros žaidimų ir įrankių. Vidutinės kolegijos grupės studentai per savo gyvenimus praleido mažiau nei 5.000 valandų skaitymui ir daugiau nei 10.000 valandų vaizdo žaidimams (neminint 20.000 valandų televizijos žiūrėjimo). Kompiuteriniai žaidimai, elektroninis paštas, internetas, mobilieji telefonai – integruota jų gyvenimo dalis (Prensky, 2001).

Dabar jau aišku, kad šios aplinkos ir jų sąveikos su ja pasekmė – dabartiniai studentai mąsto ir apdoroja informaciją visai kitaip, nei ankstesnieji. Šie skirtumai yra daug didesni, nei švietimo sistemos atstovai įsivaizduoja.

„Skirtinga patirtis veda prie skirtingos smegenų struktūros“

Dr. Bruce, D. Perry Baylor medicinos kolegija (Prensky, 2001).

Kaip šie nauji studentai turėtų būti vadinami? Kai kurie juos vadina N-[Naujoji] karta arba D-[Skaitmeninė] karta, bet tiksliausias pavadinimas

turėtų būti Skaitmeninis Čiabuvis (*Angl. Digital Native*). Dabartiniais studentams skaitmeninė kompiuterių, vaizdo žaidimų, interneto kalba prilygsta gimtajai kalbai.

Tai kas yra visi likusieji? Tie, kurie negimė skaitmeniniame pasaulyje, bet kažkuriuo savo gyvenimo metu susižavėjo ir įsisavino daugumą naujų technologijų – Skaitmeniniai imigrantai (*Angl. Digital Immigrants*).

Žemiau pateiktoje lentelėje nurodytos komforto zonos, apibūdinta, kaip kartų kaita paveikia darbą klasėje ir kodėl yra labai svarbu naudoti naujai kartai patogius įrankius geresniems rezultatams pasiekti.

Naujosios kartos studentas	Mokytojas
Daug užduočių vienu metu	Viena ar keletas užduočių
Nuotraukos, garsinė ir vaizdinė informacija	Tekstas
Atsitiktinė prieiga	Linijinė, loginė seka
Interaktyvus, tinklo dalis	Nepriklausomas arba individualus
Įsitraukiantis	Drausmingas
Spontaniškas	Apgalvotas

Interneto išteklių naudojimas – tai vienas iš būdų mokytojams bendrauti su savo studentais ir pamokas padaryti įdomias ir kūrybingas. Pateikiama keletas internetinių šaltinių, kurie galėtų būti naudojami pamokose:

- Internetiniai dienoraščiai. Jie studentus motyvuoja, suteikia tikros rašymo patirties www.blogs.lv, www.wordpress.com;
- Wiki (Wikipedija). Tai efektyvus grupinio darbo įrankis (www.wiki.com, www.wikipedia.com);
- Aniboom. Tai internetinis tinklalapis su daug teminių paveikslėlių, tinkančių ne tik mažiems vaikams (www.aniboom.com);
- Socrative. Tai maža protinga studentų reagavimo sistema, kuri mokytojams leidžia įtraukti savo mokinius atliekant įvairius švietimo

pratimus ir žaidimus išmaniaisiais telefonais, nešiojamaisiais ar planšetiniais kompiuteriais (www.socrative.com).

Kiti naudingi internetiniai šaltiniai:

- www.teachertube.com – labai panašu į Youtube, daug vaizdo duomenų įvairiomis temomis;
- www.bbc.co.uk ir www.nytimes.org – įvairių temų medžiaga skaitymui, taip pat kai kurių temų pamokų planai;
- www.slideshare.net – daug įvairių pristatymų įvairiomis temomis. Itin daug gramatikos temų kalbų mokytojams;
- www.ted.com – trumpa vaizdinė medžiaga įvairiomis temomis, kuri gali būti panaudota įvairių temų pristatymui bei diskusijoms.
- Kodėl? Kam?
http://www.ted.com/talks/ken_robinson_says_schools_kill_creativity.html

IV SKYRIUS. KURSAS

“Efektyvus užsienio kalbų mokymasis”

Pradėkite efektyvų užsienio kalbų mokymąsi!

PAMOKA NR. 1: Įvadas

Pirma dalis: Teorija

„Norint pasiekti gerų rezultatų reikia daug pastangų ir kantrybės.“

(Gera žinoma faktas)

Sveikiname! Jūs pradėjote kursą „Efektyvus užsienio kalbų mokymasis“.

Šis kursas yra svarbi tarptautinio projekto „Efektyvus kalbų mokymasis 18 – 30 metų žmonėms“, remiamo Šiaurės šalių švietimo programos Nordplus Adult, dalis. Kursas yra skirtas 18 – 30 metų žmonėms, tačiau jis gali būti naudingas bei lengvai pritaikomas ir kitoms amžiaus grupėms.

Kursas yra paremtas Baltijos šalyse atliktu tyrimu: apklausti užsienio kalbų mokytojai ir besimokantieji. Atlikus tyrimą buvo gauta informacija apie pagrindinius užsienio kalbų mokymosi sunkumus, nustatytos pagrindinės sėkmių bei nesėkmių priežastys, jų sprendimo būdai. Kursas apima autorių išvadas, gerai žinomų užsienio kalbų mokytojų apklausos rezultatus, jų mintis bei išvadas, taip pat modernią praktinę psichologiją bei kalbos metodologiją.

Kursą sudaro temos, kurios turėtų sudominti visus kalbų mokytojus ir besimokančiuosius, pavyzdžiui:

- Kaip nustatyti tikslus ir jų pasiekti;
- Kaip įveikti psichologines kliūtis;
- Kaip sėkmingai išmokti žodyną ir gramatiką;
- Kaip sėkmingai vystyti bendravimo įgūdžius;
- Kaip naudotis įvairia mokymosi medžiaga.

Pradėję kursą galite pastebėti, kad keletą efektyvaus užsienio kalbų mokymosi metodų ir patarimų jau žinote. Svarbiausia yra ne tik žinoti principus ir metodus, bet juos nuolatos praktiškai naudoti. Jeigu Jūsų tikslas yra pasiekti itin gerų užsienio kalbų mokymosi rezultatų, turite reguliariai naudoti VISUS šiame kurse pristatomus efektyvaus užsienio kalbų mokymosi principus ir metodus. Principų ir metodų naudojimo rezultatus pastebėsite jau po 1 – 2 mėnesių.

Efektyvaus užsienio kalbų mokymosi kursą sudaro 11 pamokų, kurias turėtumėte išmokti savarankiškai per 2 savaites. Viena pamoka yra skirta vienai dienai, ji trunka apie vieną valandą. Kiekvieną pamoką sudaro dvi dalys: pirmoji dalis – teorija, antroji dalis – praktika. Rekomenduojama, jog atlikdami praktines užduotis naudotumėte užrašų sąsiuvinį.

Pastaba: Svarbiausia šio kurso dalis – naudojant naują (bei seną) kalbų mokymosi metodiką tobulinti užsienio kalbos mokymosi praktiką.

Linkime sėkmės studijuojant šį kursą bei pasirinktą užsienio kalbą!

Antra dalis: Praktika

1. Numatytoms užduotims atlikti bus reikalingas užrašų sąsiuvinis (A4 ar A5 formato, 45 – 90 lapų). Užrašų sąsiuvinis turi būti su spalvotu ir įdomiu viršeliu. Ant viršelio užrašykite kurso pavadinimą, pradžios datą ir savo vardą;
2. Pirmame lape parašykite datą, pamokos numerį ir jos pavadinimą;
3. Apibūdinkite turimą užsienio kalbų mokymosi patirtį. Aprašykite tiek teigiamus, tiek neigiamus prisiminimus. Pasistenkite rasti kuo daugiau teigiamų prisiminimų. Apibūdinkite savo pasiekimus (net jei galvojate, kad jie nėra reikšmingi);
4. Atsakykite į klausimus:
 - Kodėl mokotės užsienio kalbos?
 - Ko norite pasiekti?

Šie klausimai ir jų atsakymai bus aptarti kitoje pamokoje;

5. Užsimerkite ir šiek tiek pasvajokite:

- Kaip norėtumėte mokytis kalbos?
- Koks turėtų būti Jūsų mokytojas?
- Kokia mokymosi medžiaga?

Užsirašykite savo mintis;

6. Užsirašykite su užsienio kalbų mokymusi susijusius klausimus.

PAMOKA NR. 2: Jūsų norai ir tikslai

Pirma dalis: Pagrindai

- Ar Jūs mokotės užsienio kalbos todėl, kad Jums tai patinka ir Jūs patys taip nusprendėte?
- Ar Jūs mokotės užsienio kalbos todėl, kad reikia? Todėl, kad už Jus nusprendė tėvai, Jūsų aplinka, mokykla, universitetas, darbdavys, Vyriausybė, šiuolaikinė bendruomenė ir t.t.?

Kai mokytis užsienio kalbos žmogus yra verčiamas, mokslas būna neįdomus, kelia diskomfortą ir dažniausiai toks mokymasis nėra efektyvus, norimi rezultatai nėra pasiekiami. Jeigu Jūs mokotės užsienio kalbos ir nuolatos jaučiate, kad mokytis nenorite, yra 2 galimi sprendimo būdai:

- Pirmasis – kalbos nebesimokyti ir savo dėmesį koncentruoti į tai, kas Jums patinka;
- Antrasis – jeigu pirmasis sprendimo būdas Jums netinka, reikia pakeisti požiūrį į užsienio kalbos mokymąsi. Turite būti labai motyvuotas, norėti išmokti kalbos. Pagalvokite apie visus galimus privalumus mokant užsienio kalbą: naujas galimybes, akiračio išplėtimą, naujas pažintis, karjeros perspektyvas. Taip pat pagalvokite, kas Jums labiausiai patinka mokantis pasirinktos užsienio kalbos.

Nuspręskite, ko konkrečiai Jūs norite pasiekti besimokydami pasirinktos užsienio kalbos.

Kartais besimokantieji negali paaiškinti, ko jie nori ir tikisi. Geriausi atveju galima išgirsti itin mažai naudingos informacijos turinčią abstrakčią frazę „Noriu išmokti kalbą“. Nuspręskite, ko konkrečiai Jūs norite pasiekti mokantis užsienio kalbos:

- Kokį kalbos mokėjimo lygį Jūs norite pasiekti (pagrindinį, vidutinį ar aukštą)?

- Ar Jūs norite baigti kursą kolegijoje, universitete ar kitoje mokymo įstaigoje ir gauti pažymėjimą?
- Ar Jūs norite išmokti užsienio kalbą, kad galėtumėte laisvai bendrauti su užsieniečiais, pavyzdžiui kelionių į užsienį metu?
- Ar Jūs norite išmokti užsienio kalbą aukštu lygiu tam, kad galėtumėte studijuoti užsienyje?
- Ar Jūs norite išmokti užsienio kalbą vidutiniu lygiu, kad galėtumėte dirbti užsienyje?
- Ar Jūs norite išlaikyti valstybinį kalbos egzaminą?
- Ar Jūs mokotės užsienio kalbos savo malonumui?
- Ar? (pridėkite savo variantą)

Tik tada, kai nuspręsite, ko norite, Jūs galėsite nusistatyti realų tikslą.

Norėdami išsirinkti tinkamiausius užsienio kalbos kursus, sutaupyti laiką bei pinigus, turite susipažinti su užsienio kalbos įgūdžių lygiais ir nusistatyti savo užsienio kalbos lygį bei gebėjimus. Įsigilinkite į žemiau pateiktą lentelę „Anglų kalbos mokymosi lygiai“, kuri pritaikoma ir kitoms užsienio kalboms.

Europos Tarybos nustatytas kalbos lygis	Anglų kalbos lygis	Gebėjimai	Skiriamas laikas mokymuisi
C2	Aukštas pažengęs	Nesunkiai suprantate bet kokią sakytinę kalbą ir bet kokį tekstą; Galite tiksliai reikšti savo mintis, analizuoti informaciją gautą tiek raštu, tiek žodžiu.	Nuo 120 valandų
C1	Pažengęs	Suprantate sudėtingus tekstus; Galite laisvai reikšti savo mintis ir emocijas; Galite užsienio kalbą naudoti įvairiuose sferose: socialinėje, profesinėje,	120-200 valandų su dėstytoju + savarankiškas darbas

		akademinėje.	
B2	Aukštas vidutinis	Suprantate sunkaus teksto esmę; Galite diskutuoti abstrakčiomis temomis; Galite laisvai kalbėti su užsieniečiais; Galite ginti savo nuomonę ginčų metu.	120-200 valandų su dėstytoju + savarankiškas darbas
B1	Vidutinis	Galite bendrauti daugelyje gyvenimiškų situacijų ir kelionių metu; Galite aprašyti įvykius ir savo interesus.	120-200 valandų su dėstytoju + savarankiškas darbas
A2	Žemas vidutinis	Galite bendrauti pagrindinėmis temomis (šeima, parduotuvės, darbas ir kt.).	120-200 valandų su dėstytoju + savarankiškas darbas
A1 / A2	Elementarus	Užsienio kalbą naudojate tik labai pažįstamuose situacijose; Šis lygis yra pakankamas "išlikimui" kitoje kalbinėje aplinkoje.	120-200 valandų su dėstytoju + savarankiškas darbas
A1	Pradinis	Suprantate keletą pažįstamų frazių; Galite papasakoti apie save ir užduoti paprastus klausimus, dalyvauti paprastame pokalbyje.	60-90 valandų su dėstytoju + savarankiškas darbas

Lentelės komentarai:

1. Remiantis Europos Tarybos nuostatomis yra 6 kalbos mokėjimo lygiai:

- 2 pagrindiniai – A1 ir A2;
- 2 vidutiniai – B1 ir B2;
- 2 pažengusiųjų – C1 ir C2.

Mokantis anglų kalbos atsižvelgiama į 7 lygius (2 pagrindinius, 3 vidutinius ir 2 pažengusiųjų);

2. Būtinų užsiėmimų su dėstytoju kiekis.

Tam, kad pasiektumėte vidutinį lygį, būtini 120-200 valandų kursai su dėstytoju. Tai reiškia, kad Jums prireiks mažiausiai 120 valandų. 200 valandų – tai didesnis įsigilinimas ir kruopštesnis pasirengimas egzaminams. Tai pat reikia atsižvelgti į individualias kiekvieno besimokančiojo savybes ir gebėjimus: 10% studentų mokosi greičiau ir 10% yra lėtesni.

3. Savarankiško darbo valandų skaičius turi būti ne mažesnis nei darbo su dėstytoju.

Dabar nusistatykite, kokį užsienio kalbos mokėjimo lygį Jūs norite pasiekti. Kartais tai padaryti yra gana sunku, keli patarimai:

- Jeigu Jūs niekada nesimokėte kalbos, Jums reikalingas pradedančiojo kursas (A1 lygis);
- Jeigu Jūs ką tik sėkmingai baigėte B1 lygio kursus, Jūs galite pereiti prie aukšto vidutinio lygio (B2);
- Jeigu Jūs neišlaikėte A2 lygio egzamino, Jums kursą reikėtų pakartoti.

Kartais norint nustatyti užsienio kalbos mokėjimo lygį, reikia laikyti egzaminą. Egzaminą galima laikyti nuotoliniu būdu arba kalbų mokyklose. Norint sužinoti detaliau, koks yra Jūsų kalbos lygis (ypač kalbėjimo lygis), galima apsilankyti 1-2 privačiose pamokose. Jeigu kalbos mokėtės labai seniai, testas padės apsispręsti, ar pradėti nuo pat pradžių, ar pasirinkti sudėtingesnę kursą.

Nustatykite savo galimybes šiuo metu ir artimiausiais metais. Atsakykite į klausimą: Kiek laiko kiekvieną savaitę Jūs galite skirti kalbos mokymuisi? Jeigu Jūs galite rasti mažiausiai 2 valandas per savaitę, tai jau yra gerai.

Kitas svarbus klausimas: Kiek pinigų per savaitę / mėnesį / metus Jūs galite išleisti užsienio kalbos mokymuisi? Ar Jūs galite sau leisti mokytis individualiai arba mažoje grupėje arba Jūs galite sau leisti mokytis paprastose grupėse (10-15 žmonių)? Ar galite sau leisti išvažiuoti į

užsienį bent 1-2 savaitėms? Kokius dar resursus Jūs turite? Galbūt Jūs jau turite šiuolaikinę mokomąją medžiagą arba turite gerą draugą, kuris Jums padėtų mokytis kalbos.

Atsakę į šiuos klausimus, Jūs būsite pasirengę nustatyti aiškų, realų tikslą. Pagal savo galimybes, norus ir informaciją iš lentelės paskaičiuokite maždaug kiek laiko Jums reikia pasiekti Jūsų užsibrėžtam tikslui.

Kai nusistatysite pagrindinį tikslą (pvz.: Iki 2016 metų vasaros aš išmoksiu vokiečių kalbą C1 lygiu.), Jums reikės nustatyti trumpus tikslus: visą savo kelią iki pagrindinio tikslo suskirstyti į kelis etapus ir nustatyti jiems tikslus (pvz.: Iki 2014 m. birželio mėn. aš puikiai išmoksiu A2 lygį ... Iki 2015 metų birželio mėn. aš puikiai išmoksiu B1 lygį. 2015 metų vasara aš važiuosiu dviem savaitėms į Vokietiją mokytis kalbos ir gilinti žinias.....ir t.t.).

Tai pat Jums reikia nusistatyti pirmus žingsnius tikslo link (pvz.: Per šią savaitę aš sužinosiu, kokie tinkamiausi kursai yra mieste, kitą savaitę apsilankysiu pas privatų dėstytoją, kad išsiaiškinčiau savo kalbos lygį...).

Pagrindinės tikslo nusistatymo taisyklės:

1. Tikslą formuluokite aiškiai, pozityviai, dabartiniu laiku, naudokite žodį „Aš“ (pvz.: Iki 2015 metų birželio mėn. aš puikiai išlaikysiu vokiečių kalbos egzaminą; Iki 2016 metų balandžio mėn. aš išmoksiu ispanų kalbos vidutiniu lygiu).
2. Jūs turite įsivaizduoti savo tikslą. Pasvajokite 5-10 minučių, įsivaizduokite save skirtinguose situacijose, kurios parodo, kad Jūs pasiekėte savo tikslą. Įsivaizduokite, ką Jūs galėtumėte pamatyti ir išgirsti. Pasitelkite reikalingas emocijas – džiaugsmą, pasitenkinimą, dėkingumą. Patartina visą tai užsirašyti į užrašų sąsiuvinį. Šį pratimą darykite reguliariai, bent vieną kartą per

savaite. Tai padės Jums geriau jaustis. Atlikite pratimą tada, kai jaučiate, kad prarandate norą mokytis ir pradėdate tingėti.

3. Laikui bėgant Jūs galite koreguoti savo tikslą. Pridėkite naujų detalių, jeigu būtina, pakeiskite laiką.

Patarimas: Didžiausias stimulus besimokantiems užsienio kalbą yra kelionė į užsienį. Nustatykite sau tikslą nuvažiuoti į tą šalį, kurios kalbos mokotės. Tai gali būti pažintinė, poilsinė arba verslo kelionė. Pavyzdžiui, jeigu Jūs mokotės estų kalbą, tai nustatykite sau tikslą nuvažiuoti į Estiją.

Po to kai Jūs nustatėte sau pagrindinį tikslą, Jums telieka veikti. Prisiimkite visą atsakomybę sau. Susiraskite sau tinkamus kursus, tinkamą dėstytoją ir tinkamą medžiagą.

Pastaba: Renkantis kursą atkreipkite dėmesį į visus galimus variantus:

- Individualūs kursai (tik Jūs ir dėstytojas) yra optimaliausias variantas, bet pakankamai brangus.;
- Jūs galite mokytis su ko nors poroje (pavyzdžiui, su draugu ar drauge) - tai irgi pakankamai efektyvus variantas, tačiau kaina yra didelė;
- Jūs galite mokytis mažoje grupėje (3-4 žmonės) arba grupėje (6-10 žmonių).
- Kartais kursai vyksta gana didelėje grupėje (nuo 10 iki 25 žmonių). Šis variantas yra pigiausias, bet dažniausiai nėra itin efektyvus.
- Galite naudoti įvairių variantų derinį (pvz.: mokytis grupėje (20 žmonių) ir individualiai su dėstytoju).

Tinkamo kurso ir dėstytojo paieška atima daug laiko. Jeigu Jūs norite mokytis grupėje, Jums gali tekti laukti porą mėnesių kol susirinks pakankamas skaičius žmonių. Jeigu Jūs nenorite taip ilgai laukti, Jums vertėtų apsvarstyti galimybę mokytis individualiai, tokius mokymus galima suorganizuoti daug greičiau.

Antra dalis: Praktika

1. Savo sąsiuvinyje parašykite datą, pamokos numerį ir jos pavadinimą;
2. Užrašykite mažiausiai 5 pačius svarbiausius (įdomius, naujus) momentus iš šios pamokos;
3. Užrašykite klausimus, kurie Jums iškilo šios pamokos metu;
4. Remdamiesi šios pamokos metu gauta informacija, nustatykite sau pagrindinį tikslą, mažus tikslus ir nustatykite pirmus žingsnius tikslo link. Užsirašykite juos. Nuo kitos dienos pradėkite veikti.

PAMOKA NR. 3: Jūs, Jūsų charakteris ir Jūsų įsitikinimai. Kaip įveikti psichologines kliūtis

Pirma dalis: Pagrindai

Dauguma žmonių, kurie mokosi užsienio kalbos turi psichologinių kliūčių, kurios turi didelę įtaką mokymosi efektyvumui. Kai kurie aiškiai suvokia savo problemas, kai kurie miglotai įtaria apie jų buvimą, o likusieji apie jas nieko nežino. Šios pamokos metu išsiaiškinsime pagrindines psichologines kliūtis, su kuriomis susiduria daugelis besimokančiųjų užsienio kalbos, aptarsime, kaip efektyviai įveikti šias kliūtis.

Pastaba: Įveikti psichologines kliūtis Jums gali padėti dėstytojas, psichologas arba draugas, tačiau įveikti jas Jūs galite ir patys.

Pirmoji kliūtis

Nepasitikėjimas savimi, pesimizmas, negatyvūs įsitikinimai

„Jūs turite tikėti savimi, net tada, kai Jumis netiki niekas. Tik taip Jūs galėsite laimėti.“

Venus Williams, profesionali tenisininkė, olimpinio aukso laimėtoja

Didžiąją dalį sunkumų besimokantieji susikuria patys sau. Labai svarbūs klausimai yra:

- Ar Jūs tikite, kad jūsų kalbos mokymasis gali būti sėkmingas?
- Ar Jūs tikite savo jėgomis, sugebėjimais arba, kitaip tariant, Jūs tikite savimi?

Jeigu Jūs netikite savimi (pvz.: Aš niekada negalėsiu išmokti šitos kalbos; Aš vargu ar išlaikysiu šitą egzaminą; Šita kalba labai sudėtinga; Aš neturiu gabumų kalboms...), Jūs sukuriate sau daug kliūčių, kurios vis labiau Jus tolina nuo Jūsų siekiamo tikslo. Vienas iš populiariausių negatyvių įsitikinimų – “Aš neturiu pakankamai kalbėjimo praktikos”. Pavyzdžiui, anglų kalbos mokomasi kursuose 2 kartus per savaitę, kartais daromas savarankiškas darbas ir teigiama, kad trūksta kalbėjimo praktikos. Ką galima padaryti, kad būtų pakankamas kalbėjimo praktikos kiekis?

A variantas: Važiuoti mokytis į Angliją arba kitą angliškai kalbančią šalį 1-2 metams. Tai itin efektyvus užsienio kalbos mokymosi būdas, tačiau labai brangus.

B variantas: Pačiam kurti kalbėjimo praktikos tobulinimo galimybes: aktyviai mokytis kursuose, mokytis papildomose individualiose pamokose, dalyvauti įvairiuose kalbų projektuose, reguliariam bendravimui susirasti draugų užsienyje, žiūrėti filmus, televiziją, skaityti knygas, kitus leidinius, naudotis internetu.

Sprendimas: Iš pradžių Jums reikėtų išanalizuoti su užsienio kalbos mokymusi susijusius įsitikinimus (pozityvius ir negatyvius). Užsirašykite juos visus. Kiekvieną negatyvų įsitikinimą būtina pakeisti pozityviu (pvz.: Aš tikiu savo jėgomis; Aš galiu išmokti šią kalbą; Aš galiu išmokti gramatiką labai lengvai). Tam, kad nauji pozityvūs įsitikinimai taptų Jūsų dalimi, būtina reguliari savitaiga. Dažniau prisiminkite savo pasiekimus, net jeigu jie atrodo nereikšmingi. Įsiminkite savo naujus pasiekimus ir laukite naujų.

Antroji kliūtis

Dažnas nepasitenkinimas savimi (ir aplinkiniais)

Jeigu besimokantysis dažnai nepatenkintas savimi ir savo rezultatais, tai labai trukdo sėkmingam kalbos mokymuisi. Nepasitenkinimas savimi – tai savęs negerbimas (pvz.: Kai Jūs išsprendžiate užduotį ir padarote kelias klaidas, Jūs esate nepatenkintas savimi, nes norėjote geresnio rezultato. Tokiu atveju Jūs nekreipiate dėmesio į tai, ką padarėte gerai). Nepasitenkinimas savimi labai greitai pereina į nepasitenkinimą aplinkiniais - Jūs pradodate kritikuoti savo dėstytoją, dėstomą medžiagą.

Sprendimas: Jums reikia išmokti girti save už kiekvieną atliktą darbą, už kiekvieną net mažiausią pasiekimą. Net jeigu Jūs blogai atlikote pratimą, pagirkite save už tai, kad jį atlikote, kad radote laiko, pagirkite už teisingus atsakymus ir t.t. Nelaukite kol Jus pagirs Jūsų dėstytojas ar kas nors kitas, padarykite tai patys!

Trečioji kliūtis

Tingumas ir pasyvumas

Beveik kiekvienas žmogus nors šiek tiek tingi mokytis kalbos. Tai yra natūralu – tingisi eiti į kursus, daryti namų darbus, išmokti dialogą, paieškoti informacijos internete ir t.t. Norisi pasiekti gerų rezultatų, bet įdėti pastangų nesinori.

Sprendimas: Arba Jūs stipresnis už tinginystę arba tinginystė stipresnė. Kad įveiktumėte tinginystę, Jums reikia valios. Taip pat jeigu Jūs linkę tingėti, Jums reikėtų dažniau prisiminti savo pagrindinį tikslą. Įsivaizduokite kaip Jūs pasiekiate užsibrėžto tikslo ir Jums atsiras noras toliau mokytis.

Ketvirtoji kliūtis

Baimės

Dažnai besimokantys užsienio kalbos kažko bijo, pavyzdžiui - bijo kalbėti. Baimė kalbėti gali būti susijusi su įvairiomis priežastimis:

- Nesėkminga patirtis;
- Baimė suklysti, noras kalbėti tik taisyklingai;
- Nesėkmės baimė, nes bet kokia nesėkmė yra nemaloni jo psichikai;
- Bendravimo su žmogumi arba žmonių grupe baimė;
- Negatyvaus aplinkinių įvertinimo baimė, pajuokų, skaudinančių komentarų vengimas;
- Naujovių baimė, baimė žengti žingsnį į priekį, nes tai yra už komforto zonos ribų;
- Drovumas;
- Įprotis bendrauti internetu, trūksta bendravimo gyvai praktikos.

Sprendimas: Nusistatykite, ko Jūs bijote (kaip tai susiję su kalbos mokymusi), pamąstykite apie galimas priežastis. Įsivaizduokite norimą rezultatą (pvz.: kaip Jūs laisvai bendraujate, sėkmingai kalbate prieš auditoriją) ir patikėkite tuo. Kai kuriais atvejais Jums gali prireikti savo baimes aptarti su dėstytoju, psichologu arba artimu žmogumi.

Penktoji kliūtis

Nekantrumas ir dideli lūkesčiai

Modernaus žmogaus psichikos ypatybė „Noriu visko daug ir iš karto“ pastebima ir mokantis užsienio kalbos (pvz.: išmokus pagrindinį A1 kursą norima laisvai bendrauti užsienio kalba).

Sprendimas: Kad galėtumėte susikalbėti užsienio kalba (ypač su tais, kam ši kalba yra gimtoji), reikia daug darbo, kantrybės ir laiko. Norėdami pasiekti šį tikslą, užsienio kalbą turite mokėti mažiausiai B2 lygiu. Jeigu Jūsų užsienio kalbos mokėjimo lygis yra A1, tam kad pasiektumėte B2 lygį, Jums reikės vienerių metų intensyvaus darbo (t.y. visas Jūsų laikas bus skirtas kalbos mokymuisi) arba dvejų-trejų metų vidutiniško mokymosi tempo.

Šeštoji kliūtis

Disciplinos trūkumas ir neatsakingumas

Kartai besimokantieji užsienio kalbos teigia, kad labai nori mokytis kalbos ir sutinka vykdyti visus mokytojo reikalavimus, tuo tarpu praktika rodo, kad nelankoma nei pusė kursų užsiėmimų, vykdoma tik dalis reikalavimų. Kai kurie besimokantieji linkę pamiršti, kad jie patys yra atsakingi už savo rezultatus.

Sprendimas: Jeigu Jūs nusprendėte mokytis kalbos, Jūs prisiimate visą atsakomybę už reikalingus veiksmus tikslui pasiekti ir už bet kokius rezultatus: Jūs prisiimate atsakomybę už paskaitų lankymą, visų mokytojo reikalavimų vykdymą, pastovų namų darbų atlikimą ir t.t.

Septintoji kliūtis

Drovumas, blogi bendravimo įgūdžiai ir uždarumas

Dalis besimokančiųjų užsienio kalbos drovisi išsakyti savo nuomonę, drovisi papasakoti apie savo sunkumus arba apie gerus rezultatus, drovis užduoti klausimą, drovisi papasakoti apie save, drovisi savo išvaizdos, balso ir t.t. Pagrindinė kalbos funkcija – tai bendravimas. Efektyviam kalbos mokymuisi reikia būti atviram, bendraujančiam, mokėti save parodyti ir domėtis kitais.

Sprendimas: Drovumas – tai kūno ir sielos varžymas. Būtina išmokti atpalaiduoti ir kūną, ir sielą. Jus galite rasti gana lengvus atsipalaidavimo būdus, kurie Jums padės. Drovumas gali būti susijęs su žemu savęs vertinimu, išeitis - dažnai prisiminkite savo pasiekimus ir galvokite apie savo norus. Bendravimo įgūdžių lavinimui užsirašykite į bendravimo kursus, būkite aktyvesnis savo kalbos kursuose, susipažinkite su naujais įdomiais pašnekovais ir t.t.

Aštuntoji kliūtis

Įgimtas konservatizmas

Kai kurie besimokantieji aktyviai priešinasi naujovėms, naujoms idėjoms, mokymų metodams, jie nenori keisti savo įprastų įsitikinimų, veiksmų, būdų, kuriuos jie visada naudojo nors šie ir nedavė norėtų rezultatų. Jie aktyviai ginčijasi su dėstytojais, aktyviai gina savo nuomonę. Tokie besimokantieji yra nusistatę prieš bet kokį eksperimentavimą ir kūrybą mokymosi procese.

Sprendimas: Būtina būti atviru naujovėms ir pokyčiams. Jeigu Jums siūlo kažką naujo, neskubėkite iš karto tai neigti ar kritikuoti. Pabandykite, įvertinkite praktikoje. Galbūt tai Jums patiks ir pasirodys naudinga.

Devintoji kliūtis

Atkaklumo stoka

Dalis besimokančiųjų susidūrę su sunkumais arba nesėkmėmis, greitai praranda norą mokytis kalbos, nori viską mesti.

Sprendimas: Prisiminkite, kaip vaikas mokosi kažką daryti, pavyzdžiui vaikščioti. Vaikas krenta ir keliiasi, krenta ir keliiasi ir taip daug kartų kol vieną dieną jis pradeda vaikščioti. Taip ir suaugusiam žmogui po kiekvieno kritimo, reikia keltis ir eiti toliau. Patyrę nesėkmę, išanalizuokite priežastis, pasimokę iš klaidų su naujomis žiniomis bandykite dar kartą. Kai kuriais atvejais sėkmė ateina po daugybės nesėkmių.

Dešimtoji kliūtis

Siekis viską daryti idealiai

Kai kurie besimokantieji kalbos, ypač išsilavinusieji, turi polinkį viską daryti teisingai. Šis požiūris lemia skausmingą klaidų suvokimą ir sukelia daug streso. Pavyzdžiui, besimokantysis kalbos stengiasi suprasti absoliučiai viską, ką skaito arba girdi, skiria daug dėmesio kiekvienam naujam žodžiui tekste, ilgai galvoja ką pasakyti.

Sprendimas: Nesistenkite visko daryti idealiai. Mokykitės ramiai reaguoti į savo klaidas. Visi, kurie pasekė sėkmės, mokydami kalbos darė klaidų.

Antra dalis: Praktika

1. Savo sąsiuvinyje parašykite datą, pamokos numerį ir jos pavadinimą;
2. Užrašykite mažiausiai 5 pačius svarbiausius (įdomius, naujus) momentus iš šios pamokos;
3. Užrašykite klausimus, kurie Jums iškilo šios pamokos metu;
4. Pamąstykite apie tai, kas Jums trukdo mokytis kalbos:
 - Pagalvokite apie galimas priežastis;
 - Pagalvokite apie galimus sprendimus.

Užsirašykite savo mintis. Pradekite reguliariai vykdyti rekomendacijas savo psichologiniams barjerams įveikti. Esant būtinybei, aptarkite savo sunkumus su dėstytoju, psichologu arba artimu žmogumi.

PAMOKA NR. 4: Jūs ir Jūsų emocijos

Pirma dalis: Pagrindai

- Kokios nuotaikos Jūs dažniausiai būnate, kai mokotės kalbos su dėstytoju ir savarankiškai?
- Kokios dažniausiai būna Jūsų emocijos? Nuobodulys, abejingumas ar susidomėjimas? Dirglumas arba pasitenkinimas? Apatija ar energingumas?
- Jūs mokotės pavargęs ar pailsėjęs?
- Jūs galvojate apie pašalinius dalykus ar esate pasinėręs į kalbą?
- Jūs mokotės, nes tai Jums tikrai patinka ar todėl, kad reikia?
- Jums patinka, ką Jūs darote?

Užsienio kalbos mokymasis turi būti įdomus ir teikti malonumą bei kitas pozityvias emocijas. Jeigu kurso metu Jūs nuolat patiriate įtampą, stresą, diskomfortą, vargu ar Jūs norėsite mokytis pasirinktos užsienio kalbos. Jeigu mokymosi procese vyrauja bloga nuotaika, reikia kažką keisti. Iš pradžių reikia išsiaiškinti, kas slypi už Jūsų blogos nuotaikos:

- Jums tenka eiti į kursus iš karto po darbo ir Jūs nespėjate pailsėti?
- Jums nepatinka Jūsų kursas / dėstytojas / kitas žmogus iš grupės?
- Jūsų toks būdas, kad didžiąją dienos dalį būnate blogos nuotaikos?
- Jūsų gyvenime atsitiko nemalonūs įvykiai ir Jums dabar nelengva?
- Jus lengva išvesti iš pusiausvyros ir Jūs sunkiai persijungiate į teigiamą nuotaiką?
- Šiuo metu Jūs sergate?

Atsižvelgiant į galimas Jūsų blogos nuotaikos priežastis, šią problemą Jūs galite išspręsti tinkamu būdu:

- Jums reikia išmokti persijungti iš blogos nuotakos į gerą. Tai galima padaryti naudojant paprastus metodus: elementarus poilsis, pačių maloniausių akimirkų prisiminimai, mėgstama veikla, įdomios knygos skaitymas, mėgstamos muzikos klausymas, bendravimas

su įdomiu žmogumi, fiziniai pratimai ir t.t. Yra ir kitų metodų emocijoms valdyti, kurių Jūs galite išmokyti savarankiškai;

- Jeigu sergate, patartina gydymo metu į kursus nevaikščioti. Jeigu turite jėgų ir noro, savarankiško darbo metu skirkite laiko kartojimui (pvz.: dirbkite su Jums įdomiais garso įrašais);
- Jeigu Jūs priverstas dirbti su dėstytoju arba kitu žmogumi, kuris Jums nepatinka, tai Jums teks keisti požiūrį. Pabandykite surasti gerąsias žmogaus savybes ir pasistenkite nekreipti dėmesio į nepatinkančius dalykus;
- Jeigu Jums mokytis tenka nuobodžiuose ir varginančiuose kursuose, pasistenkite net juose rasti kažką įdomaus ir naudingo. Net labai nuobodžiuose kursuose Jus galėsite būti geros nuotaikos.

Pastaba: Jūs galite sutikti tokių dėstytojų, kurie Jums kels tik gerą nuotaiką. Net jeigu prieš pamoką Jūs jaučiatės blogai, tai pamokos metu Jūs galite pasijusti kur kas geriau. Bet dažniau Jums patiems reikės kelti sau nuotaiką, ypač kai kalbama apie savarankišką darbą.

Antra dalis: Praktika

1. Savo sąsiuvinyje parašykite datą, pamokos numerį ir jos pavadinimą;
2. Užrašykite mažiausiai 5 pačius svarbiausius (įdomius, naujus) momentus iš šios pamokos;
3. Užrašykite klausimus, kurie Jums iškilo šios pamokos metu;
4. Pamastykite apie savo emocijas, kurios Jums kyla kursų metu. Jeigu jos dažniausiai yra neigiamos, pagalvokite apie galimas priežastis ir tinkamus sprendimus. Mokykitės valdyti savo nuotaiką.

PAMOKA NR. 5: Sistemingas darbas (1-a dalis). Kompleksinis procesas

Pirmoji dalis: Pagrindai

Mokytis užsienio kalbos galite naudodami skirtingus metodus ir būdus. Kai kurie besimokantieji užsienio kalbos mokosi tik paviršutiniškai (laikas nuo laiko, atlikdami tik pusę būtino darbo), jų darbo rezultatai nedžiugina. Kad pasiektumėte užsibrėžto tikslo, į kalbos mokymąsi Jus turite žiūrėti rimtai. Ką tai reiškia?

1. Įsisavinimas ir nuoseklumas

Studijuodami vadovėlio skyrių, Jus turite įsisavinti visus naujus žodžius, gramatiką, atlikti visas užduotis nieko nepraleisdami. Po to, kai Jūs įsisavinote vieną skyrių, galima pereiti prie kito. Jeigu Jūs paviršutiniškai peržiūrėsite vieną temą ir pereisite prie kitos, Jums bus sunkiau ją suprasti dirbti, rezultatai nebus džiuginantys. Kaip patikrinti ar gerai įsisavinote medžiagą? Šiuolaikiniuose vadovėliuose po kiekvieno skyriaus pateikiami testai: po kai kurių temų – apžvalginiai, po viso kurso - pagrindinis.

Jeigu Jūs atlikote testą ir Jūsų rezultatas yra mažesnis nei 60 %, tai Jums teks pakartoti temą ir vėl atlikti testą. Taip pat reikėtų patikrinti kalbėjimo ir klausymo įgūdžius ir suprasti, ką išgirstate. Jeigu Jūsų rezultatas aukštesnis nei 60%, Jūs galite pereiti prie kitos temos. Žinoma, reikia kruopščiai išanalizuoti savo klaidas, kurias padarėte tekste, išmokti teisingus variantus ir atlikti papildomas užduotis, susijusias su Jūsų klaidomis. Šis principas taikomas visoms Jūsų atliekamoms užduotims. Neskubėkite pereiti prie kitos užduoties, kol neįsisavinsite visos pateiktos informacijos. Būkite nuoseklūs - pereikite prie kitos užduoties nieko nepraleisdami. Net tada, kai užduotis atrodo neįdomi ir nebūtina, atlikite ją sąžiningai. Šis principas taikomas ir pabaigus visą kursą. Atlikite pagrindinį testą, kuris turėtų apimti

klausymo ir kalbėjimo užduotis. Nustatykite, kaip Jūs išmokote kursą. Jeigu rezultatas nėra geras, kursą turite pakartoti.

2. Užsiėmimai su mokytoju ir savarankiškas darbas

Mokydamiesi užsienio kalbos turite mokytis tiek su mokytojo pagalba, tiek savarankiškai. Užsiėmimai turėtų būti ne trumpesni nei viena valanda per savaitę. Savarankiškas darbas taip pat turėtų būti ne trumpesnis nei viena valanda per savaitę. Jeigu Jūs mokysitės tik su mokytoju ir nedirbsite savarankiškai, tai bus tik pasyvus mokymasis.

Pastaba: Jeigu nusprendėte užsienio kalbos mokytis savarankiškai, atkreipkite dėmesį, kad Jums gali prireikti pagalbos ugdant kalbėjimo ir rašymo įgūdžius, taip pat mokantis gramatikos ir naujų žodžių. Mokytis kalbos savarankiškai verta, jeigu Jūs gerai įsisavinote pagrindus kartu su mokytoju.

Jeigu turite kalbos pagrindus, Jums bus lengviau bendrauti užsienio kalba. Tokiu atveju Jūsų mokytojas yra Jūsų aplinka (draugai užsieniečiai, pažįstami, kolegos, visa informacija kurią girdite ir matote ir t.t.).

3. Įvairovė

Kalbos mokymasis Jums turėtų būti įdomi patirtis. Įvairių metodų ir mokymosi medžiagos naudojimas bei taikymas Jūsų pamokas turėtų padaryti įdomiomis. Jeigu mokotės užsienio kalbos formaliai (pavyzdžiui, mokykloje ar universitete), Jums vertėtų papildomai naudoti ir neformalius būdus: kursus, individualius užsiėmimus su mokytoju, filmų žiūrėjimą, skaitymą, keliones, ekskursijas, dalyvavimą projektuose, bendravimą su užsieniečiais tiek internetu, tiek gyvai ir t.t. – visą tai irgi kalbos mokymasis. Reikia tik išsirinkti, kas Jums labiausiai tinka ir patinka.

4. Visų kalbos įgūdžių lavinimas

Mokantis kalbos Jums reikia tolygiai tobulinti 4 pagrindinius įgūdžius: klausymą, kalbėjimą, skaitymą ir rašymą.

Pastaba: Žodynas ir gramatikos žinios turi didelę įtaką visiems 4 įgūdžiams. Pavyzdžiui, jeigu Jūsų žodynas yra mažas, Jums kils sunkumų su supratimu, skaitymu, rašymu bei kalbėjimu. Tam, kad sėkmingai lavintumėte visus įgūdžius, turite mokytis gramatikos ir plėsti savo žodyną. Jeigu turite sunkumų su vienu iš keturių įgūdžių, nereikia bijoti ir jo vengti, reikia jam skirti daugiau dėmesio.

Kalbėjimo įgūdžių lavinimui turėtumėte sukurti tinkamas sąlygas: du – trys individualūs susitikimai su mokytoju, keletas pašnekovų internete, aktyvumas kursuose, skaitymas garsiai (ypač dialogų ir trumpų tekstų). Jūsų kalbėjimo įgūdžiams įtakos turi supratimas, todėl didinkite informacijos kiekį, žiūrėkite daugiau filmų, klausykitės muzikos ir t.t.

Pagrindinė kalbėjimo įgūdžių lavinimo technika - vaizdo arba garso įrašai:

1. Išsirinkite 1-2 minučių trukmės garso įrašą, kuriame būtų svarbus dialogas arba trumpas tekstas (galima dalį dainos arba fragmentą iš filmo). Įrašas turi būti geros kokybės ir Jums patikti. Itin naudinga turėti garsą izoliuojančios ausinės ir garso įrašo tekstą;
2. Perklausykite garso įrašą daug kartų (apie 15-20 minučių);
3. Perklausykite garso įrašą žiūrėdami į tekstą;
4. Skaitykite garsiai, išraiškingai ir emociškai, bandykite prilygti originalui.

Dirbkite su atskiromis frazėmis ir žodžiais, taip pat ir su visu tekstu. Galima naudoti „klausyti ir kartoti“ būdą.

Reguliarumas

Užsienio kalbos turėtumėte mokytis reguliariai. Tai turėtų tapti Jūsų gyvenimo dalimi, naudinga ir malonia veikla.

Pastaba: Didelė dalis besimokančiųjų daro tą pačią klaidą - baigę vieną užsienio kalbos kursą daro kelių savaičių ar mėnesių pertrauką. Tokių pertraukų rezultatas – reikia pradėti mokytis tai, kas jau buvo išmokta.

Kol nepasiekėte savo pagrindinio tikslo, Jūs neturėtumėte nustoti mokytis kalbos ar daryti pertraukų. Netgi jeigu Jums pavyko pasiekti pagrindinį tikslą ir išmokti užsienio kalbos, Jūs turėtumėte nesustoti ir toliau tobulinti savo žinias. Sėkmingai pabaigus vienus kursus, Jums atsiveria dvi galimybės: pirmoji – turite iš karto pradėti naujus kursus, antroji – galite džiaugtis savo sėkme, kol būsite pasiryžę tęsti aukštesnio lygio kursus.

Išvada: ilgesnė, nei savaitės pertrauka yra nerekomenduotina.

Pagrindinė ir papildoma mokymosi medžiaga

Užsienio kalbos kursų pagrindas - mokymo medžiaga. Tai gali būti gerai žinomų autorių arba Jūsų mokytojo pateikta mokymosi medžiaga. Jeigu mokotės pagal patikimą kalbos kursą, turėtumėte turėti visus komponentus – vadovėlį, pratybų sąsiuvinį, garso įrašus, kompaktinius diskus ir DVD ir kartais net vaizdo kursą. Be pagrindinės mokymosi medžiagos papildomai Jums reikėtų žodynų, žinynų, gramatikos vadovėlių, video kursų ir t.t.

Gyva kalba ir nuodugnus kalbos suvokimas

Jeigu norite pereiti prie gyvos kalbos, Jums reikia daug klausymo praktikos. Pasirinkite įdomius garso ir vaizdo įrašus, kurie gali tapti Jūsų kurso dalimi (kaip mokymosi priemonę galite naudoti filmus, TV programas, vaizdo klipus, dainas). Pasirinkite vieną Jus dominančią temą ir nuosekliai ją sekite. Dėmesį sutelkite kalbėjimo įgūdžių lavinimui.

Be kalbos mokymosi, šiek tiek laiko skirkite kitų aspektų studijavimui, pavyzdžiui: istorija, tradicijos, kultūra, žymūs žmonės.

Antra dalis: Praktika

1. Savo sąsiuvinyje parašykite datą, pamokos numerį ir jos pavadinimą;
2. Užrašykite mažiausiai 5 pačius svarbiausius (įdomius, naujus) momentus iš šios pamokos;
3. Užrašykite klausimus, kurie Jums iškilo šios pamokos metu;

4. Naudodami šioje pamokoje pateiktą informaciją, pamąstykite, ką turėtumėte pakeisti savo mokymosi procese, kokie turėtų būti pirmieji žingsniai. Užrašykite savo mintis;
5. Pradėkite reguliariai naudoti pamokoje pateiktus sisteminius būdus ir principus.

PAMOKA NR. 6: Savarankiškas darbas (1-a dalis). Kompleksinis procesas

Pirma dalis: Pagrindai

Savarankiškas darbas – svarbi užsienio kalbos mokymosi dalis. Be mokymosi su dėstytoju, būtina skirti pakankamai laiko ir savarankiškam darbui. Deja, dauguma besimokančiųjų nenori skirti savo laisvo laiko savarankiškam darbui. Priežasčių keletas:

- Nemokėjimas dirbti savarankiškai;
- Kantrybės trūkumas;
- Nepakankamas noras.

Savarankiško darbo svarba:

- Atliekant namų darbus įtvirtinamos kartu su mokytoju išmoktos žinios;
- Įsigilinama į kursuose studijuojamą medžiagą.

Savarankiškas darbas reikalauja susitelkimo ir jį reikia daryti be pertraukų. Kiek laiko turi užimti savarankiškas darbas? Mažiausiai tiek pat laiko, kiek mokotės kursuose. Žinoma, galite skirti daug daugiau laiko, jei tai būtina Jūsų tikslui pasiekti arba Jūs turite pakankamai laisvo laiko. Bet kokių atveju, savarankiškas darbas turi tapti įpročiu ir savarankiškai reikia dirbti nors porą kartų per savaitę.

Savarankiškas darbas turi susidėti ne tik iš namų darbų. Mokantis užsienio kalbos vertėtų naudoti papildomą medžiagą: vaizdo kursus, vaizdo klipus, internetą ir t.t. Tokios medžiagos naudojimas pajvairins Jūsų mokymosi procesą ir Jūs galėsite išvengti nuobodulio, kuris dažnai stabdo visą procesą.

Bendri papildomos medžiagos naudojimo principai:

- Rinkitės tokią papildomą medžiagą, kuri atitinka Jūsų mokymosi lygį, tikslus ir kuri Jums yra įdomi;
- Stenkitės rinktis tokią papildomą medžiagą, kurioje būtų pozityvi informacija;

- Labai svarbi garso ir vaizdo kokybė.

Šios pamokos metu išsiaiškinsime, kaip dirbti su mokomąja vaizdo medžiaga.

Mokomosios medžiagos rinkinys

Į mokomosios medžiagos rinkinį dažniausiai įeina knyga besimokančiajam, darbo knyga, garso įrašas, kartais vaizdo kursas su užduotimis ir atsakymais, rekomendacijos. Labai dažnai prie knygos pridedami kompaktiniai arba DVD diskai, į kuriuos įeina tiek pagrindinė medžiaga, tiek ir papildoma įdomi interaktyvi medžiaga.

Džiugu, kad per pastaruosius 10-20 metų labai padidėjo kokybiškos ir įdomios mokomosios medžiagos kiekis, praktiškai kiekvienas besimokantysis gali parinkti sau tinkamiausią medžiagą.

Pavyzdys:

Marija mokosi anglų kalbą A2 lygiu. Pagrindinė mokytojo naudojama medžiaga - gerai žinomas vadovėlis „New Headway Elementary (4th edition)“ bei įvairūs garso įrašai. Deja nenaudojama kita į mokymosi rinkinį įtraukta įdomi medžiaga (pvz.: darbaknygė, vaizdo kursas). Jeigu Marijai patinka šis mokymosi rinkinys ir ji nori įsigilinti į kursą, ji turėtų pasiimti darbo knygą, atsakymus, vaizdo kursą, lapus su užduotimis ir sėkmingai naudoti papildomą medžiagą savarankiško darbo metu. Prireikus konsultacijos, ji turėtų kreiptis į savo mokytoją.

Verta atkreipti dėmesį ir tai, kad tikslinga naudoti mokytojui skirtą vadovėlį, nes dažniausiai ten galima rasti testų (su atsakymais), naujų žodžių sąrašą, įvairių užduočių. Savarankiškai dirbant su mokomosios medžiagos rinkiniu rekomenduojama atlikti visas užduotis, nes jos tarpusavyje yra susijusios.

Kaip naudoti įvairią vaizdo medžiagą (vaizdo kursus, vaizdo klipus, filmus ir televizijos programas)?

Vaizdo kursai yra puiki galimybė pasinerti į gyvą kalbą, praktikuoti klausymo įgūdžius, kalbėjimą, plėsti savo žodyną. Kai kurios mokymo programos siūlo pasitelkti psicho-technologijas. Šiuolaikiniai vaizdo kursai turi nedidelę knygą besimokančiajam, kurioje surinktos būtiniausios užduotys, padedančios efektyviau mokytis kalbos. Savarankiškam darbui būtų naudinga turėti mokytojo knygą, kurioje galima rasti atsakymus, rekomendacijas ir papildomas užduotis. Taip pat yra kursų su subtitrais. Kokybiškų vaizdo kursų pasirinkimas per pastaruosius 10 metų ženkliai padidėjo, todėl dabar galima rasti amžiaus grupėms ir kalbos lygiams adaptuotų kursų.

Darbas su vaizdo kursu (kuriame yra knyga besimokančiajam ir knyga mokytojui):

Šiuolaikiniai mokomieji vaizdo kursai siūlo įvairius būdus:

1. Iki žiūrėjimo (susipažįstama su tema, žodžiais ir gramatika);
2. Žiūrėjimo metu (įsiklausoma į turinį, įsisavinamas žodynas ir gramatika);
3. Po žiūrėjimo (treniruojami kalbėjimo ir rašymo įgūdžiai, nedidelis testas).

Visada atlikite visas siūlomas užduotis, nes jos tarpusavyje susijusios.

Darbo eiga:

1. Peržiūrėkite vaizdo fragmentą, susipažinimui (1-3 minutės);
2. Atlikite prie vaizdo įrašo esančią užduotį;
3. Pasitikrinimui peržiūrėkite tą patį fragmentą dar kartą. Jeigu būtina peržiūrėkite trečią kartą;
4. Patikrinkite atsakymus, kurie pateikti knygoje mokytojui, išsiaiškinkite savo klaidas, užsirašykite iškilusius klausimus (juos galėsite užduoti savo mokytojui);

5. Perskaitykite išraiškingai (emocionaliai) fragmento turinį (jeigu toks yra knygoje). Tai pat rekomenduojama lavinti tarimą kartojant frazes kartu su personažais vaizdo kurse;
6. Išrinkite svarbiausias frazes, užsirašykite jas ir padarykite mini dialogą.

Darbas su vaizdo kursu (kuriame nėra knygos besimokančiajam ir mokytoji, nėra galimybės jos įsigyti):

Kaip pavyzdį paimkime gerai žinomą vaizdo kursą, skirtą anglų kalbos mokymuisi “Look Ahead. BBC Learning“. Kursas susideda iš 60 pamokų, 1-oji pamoka skirta pradiniam lygiui, o 60-oji pamoka - B2 lygiui. Kurse yra efektyvus TV laidų ir TV serialų derinys. Kiekviena pamoka trunka apie 10 minučių ir nagrinėja tam tikrą temą.

Kaip galima dirbti su tokiu ar panašiais kursais?

1. Peržiūrėkite visą pamoką;
2. Užsirašykite visas pagrindines frazes ir žodžius (kurie parašyti subtitruose). Būtinai užsirašykite, kas Jums buvo nauja ir neaišku;
3. Išanalizuokite tai, ką užsirašėte. Išnagrinėkite naujus žodžius ir frazes. Jeigu kažkas liko neaišku, pasikonsultuokite su savo mokytoju;
4. Treniruokite tarimą: kartokite frazes kartu su vaizdo kurso personažais;
5. Pasikartokite naujus žodžius ir frazes sudarydami sakinius ir mini dialogus;
6. Peržiūrėkite pamoką arba pačius įdomiausius fragmentus dar kartą;
7. Pasitikrinkite, ar įsisavinote šios pamokos medžiagą.

Kaip dirbti su vaizdo kursu, kuriame naudojamos įvairios psichotechnologijos?

Jeigu Jums patinka tokie kursai, naudokite juos kartu su rekomendacijomis, kurias siūlo jų autoriai.

Vaizdo klipai

Vaizdo klipai gali būti mokomieji ir nemokomieji (pavyzdžiui, tiesiog interviu su žinomu žmogumi, reportažas apie sportą ir t.t.). Jūs galite rasti vaizdo klipų įvairiomis Jus dominančiomis temomis, pavyzdžiui gramatikos arba kalbėjimo temomis. Nemokomuosius vaizdo klipus galima naudoti klausai lavinti, taip pat jie gali padėti išplėsti žodyną. Iš kiekvieno klipo reikėtų įsiminti 3-5 frazes.

Filmai, televizijos programos

Filmai ir televizijos programos tinka tiems, kurie mokosi vidutinio arba aukšto kalbos lygio. Geriausia naudoti šiuos žanrus: komedijas, animacinius, dokumentinius (apie gyvūnus, keliones, madą ir t.t.) nuotykinius, muzikinius ir šeimoms skirtus filmus, taip pat verta atkreipti dėmesį į serialus (geriau komedinius). Naudojimo principas labai paprastas:

išsirinkite mėgstamą filmą arba televizijos laidą - Jūs mėgaujate žiūrėjimu ir tuo pačiu užsienio kalba. Nebūtina stengtis viską suprasti. Tiesiog žiūrėkite ir klausykitės!

Pastaba: Filmus žiūrėkite be subtitrų. Jeigu Jūs kažko nesupratote, tai galima išsiaiškinti pakartotinai peržiūrėjus filmą. Nebūtina žiūrėti visą filmą iš naujo, reikia tik išsirinkti sunkiausias vietas, o tai pat vietas kurios labiausiai patiko (čia galima įjungti subtitrus). Rekomenduojama į sąsiuvinį išrašyti nors 5 frazes iš filmo ir jas įsiminti. Reguliariai žiūrėdami filmus ir televizijos programas, pastebėsite, kad lengviau įsiminate pagrindinius žodžius ir frazes, kurias girdite žiūrėdami. Jūsų šnekamosios kalbos žodynas ženkliai išsiplės, taip pat lavinsite klausymo gebėjimą.

Kitos pamokos metu mes išsiaiškinsime, kaip efektyviai dirbti su kitomis įdomiomis užsienio kalbų mokymosi priemonėmis.

Antra dalis: Praktika

1. Savo sąsiuvinyje parašykite datą, pamokos numerį ir jos pavadinimą;
2. Užrašykite mažiausiai 5 pačius svarbiausius (įdomius, naujus) momentus iš šios pamokos;
3. Užrašykite klausimus, kurie Jums iškilo šios pamokos metu;
4. Jeigu anksčiau nenoriai arba nereguliariai atlikdavote savarankišką darbą, pamąstykite kaip galite pakeisti situaciją. Užsirašykite savo idėjas;
5. Jeigu anksčiau nenoriai naudojote papildomą medžiagą mokymuisi (apie kurią kalbėta pamokos metu) arba naudojote ją nereguliariai, pamąstykite, ką norėtumėte papildomai naudoti mokymosi procese. Užsirašykite savo idėjas. Per 7 dienas išsiaiškinkite, kokią papildomą medžiagą Jūs galite gauti. Pavyzdžiui, pasidomėkite kokius Jums tinkančius vaizdo kursus galite įsigyti. Pasitarkite su dėstytoju, draugais, paieškokite informacijos internete, pasiklauskite parduotuvėse, kuriuos prekiauja mokomąja medžiaga ir t.t.;
6. Pradedant kita diena, daugiau dirbkite savarankiškai ir naudokite papildomą medžiagą. Taip pat nepamirškite pagrindinių papildomos medžiagos naudojimo taisyklių ir rekomendacijų.

PAMOKA NR. 7: Savarankiškas darbas (2-a dalis). Kaip naudoti įvairius išteklius mokantis kalbos

Pirma dalis: Pagrindai

Šeštoje pamokoje buvo aptarta, kaip geriausiai naudoti vaizdo medžiagą ir mokomosios medžiagos rinkinius savarankiško darbo metu. Šios pamokos metu išsiaiškinsime, kaip geriausia naudoti kitus išteklius (pvz.: garsinę medžiagą, internetą ir spausdintus leidinius).

Vertėtų dar kartą prisiminti esminius naudojimo principus:

- Rinkitės tokią medžiagą, kuri atitinka Jūsų lygį, tikslus ir kuri Jums yra įdomi;
- Stenkitės rinktis papildomą medžiagą, kurioje būtų pozityvi informacija;
- Atkreipkite dėmesį, ar Jūsų pasirinkta medžiaga yra šiuolaikinė. Garso ir vaizdo kokybė yra itin svarbi.

Garsinės medžiagos naudojimas.

Dainos – puikūs užsienio kalbos mokymosi ištekliai. Jos vaidina svarbų vaidmenį mokantis gimtosios kalbos, ypač pradinuose etapuose (prisiminkite savo vaikystę), šis mokymosi metodas turėtų vaidinti svarbų vaidmenį mokantis užsienio kalbos. Internetu galima rasti įvairiausių žanrų dainų nemokamai. Vaikiškos dainos taip pat tinka ir suaugusiems, kurie mokosi pradinio lygio užsienio kalbos. Emocionalumo dėka jų lengva klausytis ir jos lengvai įsimenamos. Išmokę bent 10 populiarių vaikiškų dainų, Jūs ženkliai pagerinsite savo tarmę, išplėsite žodyną, pagerinsite gramatiką.

Darbas su vaikiškomis dainomis (pradėkite nuo populiariausių mokymosi dainų):

1. Paklauskite dainos (rekomenduojama peržiūrėti vaizdo klipą). Klausykitės dainos apie 15-20 minučių;

2. Išnagrinėkite tekstą. Paskaitykite jį išraiškingai. Skaitykite tekstą grojant dainai;
3. Pasiklausykite dainos dar kartą ir pasistenkite dainuoti kartu. Patartina pakartoti keletą kartų;
4. Atlikus anksčiau išvardintus žingsnius, lengvai išmoksite visą dainą;
5. Jeigu turite dainos karaokė versiją, būtinai ja pasinaudokite.

Populiarios dainos

Norite su džiaugsmu pasinerti į gyvą kalbą? Norite lengvai įtvirtinti bei išplėsti savo žodyną ir žinias gramatikos srityje? Dainų naudojimas Jums puikiai tiks. Pasirinkite dainas, kurios atliekamas tik dainininkų gimtąja kalba. Nustatykite sau tikslą – susipažinti su populiariausiomis dainomis (kalba, kurią Jūs mokotės) ir padirbėti su tomis dainomis, kurios Jums labiausiai patinka. Jūs galite sutikti dainų su paprastu ir trumpu tekstu, kurios tiks pradedantiems mokytis kalbos, bet labiausiai jos tinka tiems, kurie jau yra pažengę.

Darbas su dainomis:

Priminimas: Kruopščiai rinkitės dainas mokymuisi – nerekomenduotina pasirinkti liūdnujų ar agresyvių dainų.

1. Pasiklausykite dainos (rekomenduojama peržiūrėti vaizdo klipą). Perklauskite visą dainą, tada pasirinkite jos ištrauką ir klausykitės jos apie 15-20 minučių;
2. Išnagrinėkite dainos pavadinimą ir tekstą. Raskite internete teksto vertimą (jeigu yra galimybė) ir palyginkite su Jūsų vertimu. Pasižymėkite įdomiausius dainos momentus. Atkreipkite dėmesį į gramatiką ir naujus žodžius. Klausydamiesi dainos tyliai skaitykite tekstą;
3. Paklausykite dainos dar kartą, jau suprasdami jos turinį. Klausydamiesi dainos, garsiai ir išraiškingai perskaitykite tekstą. Jeigu būtina, pakartokite sunkius dainos fragmentus;
4. Klausykitės dainos ir pabandykite dainuoti kartu su įrašu;

5. Pasiklausykite dainos, kartodami žodžius. Jeigu yra galimybė pasinaudokite karaoke versija.

Pastaba: Dirbkite su dainomis reguliariai. Saugokite garso įrašus ir dainų tekstus savo kompiuteryje (sukurkite atskira aplanką). Pakanka išnagrinėti vieną dainą per savaitę. Nepamirškite klausytis ir dainuoti tų dainų, su kuriomis dirbote anksčiau.

Garsiniai kursai (audio kursai):

Garsiniai kursai dažniausiai susideda iš kompaktinio disko (arba kelių diskų) ir nedidelės knygos. Kompaktiniame diske ir knygoje Jūs galite rasti atskirus žodžius, frazes ir dialogus. Labiausiai garsiniai kursai tinka pradedantiesiems.

Darbas su garsiniais kursais:

1. Iš pradžių Jūs išgirsite žodį (frazę, dialogą) ir jo paaiškinimą (dažniausiai savo gimtąja kalba);
2. Po to kartu su diktoriumi būtinai pakartokite žodį (frazę, dialogą);
3. Kartais yra siūlomos papildomos užduotys.

Skaitymas (knygų, žurnalų, laikraščių, straipsnių internete, instrukcijų ir t.t.):

Jums patinka skaityti? Jeigu taip, pasinaudokite šia galimybe. Jeigu Jūsų užsienio kalbos lygis yra pradinis arba vidutinis, geriausia naudoti adaptuotas (t.y. palengvintas iki jūsų lygio) versijas. Galima rasti įdomių knygų, žurnalų, laikraščių, kurie specialiai supaprastinti.

Darbas su skaitymo ištekliais:

1. Perskaitykite tekstą minimaliai naudodami žodyną;
2. Perskaitykite dar kartą ir išnagrinėkite keletą Jums įdomių teksto fragmentų (pvz.: naujas frazes). Patartina šias frazes užsirašyti į sąsiuvinį ir įsiminti.

Internetas

Kalbų mokymuisi skirtos medžiagos pasirinkimas internete yra labai platus, sukurti specialūs mokami / nemokami tinklalapiai, siūlomi įvairių lygių ir temų nuotolinio mokymosi kursai, gausu pagalbos knygų ir kitos mokomosios medžiagos. Verta paminėti socialinius tinklus, kuriuose yra keletas kalbų mokymosi grupių, kurių nariai siekia lavinti kalbėjimo įgūdžius. Kalbos mokymuisi naudingi ir forumai bei pokalbių svetainės, taip pat ir Skype programa.

Antra dalis: Praktika

1. Savo sąsiuvinyje parašykite datą, pamokos numerį ir jos pavadinimą;
2. Užrašykite mažiausiai 5 pačius svarbiausius (įdomius, naujus) momentus iš šios pamokos;
3. Užrašykite klausimus, kurie Jums iškilo šios pamokos metu;
4. Vadovaudamiesi šiomis rekomendacijomis, klausykitės dainų. Išnagrinėkite po vieną dainą per savaitę. Kai išnagrinėsite 5 dainas, pasirinkite:
 - Jeigu Jums patinka šis kalbos mokymosi būdas – tęskite;
 - Jeigu jaučiate, kad šis metodas skirtas ne Jums – pasirinkite kitą mokymosi medžiagą.
5. Per savaitę išsiaiškinkite, kokius internetinius šaltinius galite naudoti. Pasirinkite tuos, kurie atitinka Jūsų poreikius ir pradėkite juos naudoti reguliariai;
6. Jeigu Jums patinka skaityti arba klausyti garsinių kursų naudojimas, išsiaiškinkite, kokie leidiniai ar garsiniai kursai Jums prieinami. Pasirinkite tuos, kurie atitinka Jūsų poreikius ir pradėkite juos naudoti reguliariai.

PAMOKA NR. 8: Kaip mokytis naujų žodžių

Pirma dalis: Pagrindai

Atsakykite sąžiningai: ar jums patinka mokytis naujų žodžių? Jeigu Jūsų atsakymas yra „taip“, tuomet tai džiugina. Deja, daugelis besimokančiųjų nemėgsta mokytis naujų žodžių. Tokio požiūrio priežastis yra įsitikinimas, kad naujų žodžių mokymasis yra nuobodus ir varginantis procesas. Tačiau tai gali būti įdomus kūrybinis procesas, nešantis džiaugsmą ir kitas malonias emocijas. Šioje pamokoje bus aptariama, kaip naujų žodžių mokymąsi paversti malonia patirtimi.

Kaip efektyviai mokytis naujų žodžių

Daugelis besimokančiųjų naudoja paprastus, primityvius, nuobodžius ir neefektyvius mokymosi būdus: dažniausiai jie mokosi sąrašą naujų žodžių (su vertimu). Tokiu atveju, jei besimokantysis išmoksta pateiktus žodžius mintinai (pvz.: 20 žodžių), tai neturi jokios praktinės vertės - realioje situacijoje (bendraujant gyvai) šie žodžiai nebus naudingi ar naudojami.

Ką jūs galite vietoj to daryti? Pirmiausia, reikėtų pažymėti, kad jei naudojate pagrindinius principus sėkmingam kalbos mokymuisi, tai yra – turite stiprų norą, aiškų tikslą, reguliariai lankote pamokas su mokytoju, mokotės savarankiškai, pozityviai nusiteikiate mokymosi procesui – jūs žymiai labiau padedate sau praktikuoti naujus žodžius, praplėsti žodyną ir pritaikyti jį praktikoje. Be to, yra keletas papildomų aspektų, kuriuos reikia žinoti dirbant su naujais žodžiais. Naujų žodžių mokymasis gali būti suskirstytas į kelis žingsnius.

Pirmas žingsnis. Susipažinimas

Pirmiausia išgirstate ar pamatote naują žodį (ar frazę) ir atkreipiate į jį dėmesį. Jis gali būti tam tikrame kontekste (pvz.: tekste ar dialoge) arba susietas su atitinkamu vaizdu.

Antras žingsnis. Analizė

Jums reikia išsiaiškinti, kaip naujas žodis yra tariamas, kokia yra jo reikšmė. Žodžio tarimą galite rasti internete arba naudodami tradicinį žodyną (jei žinote teisingą rašybą). Siekdami apibrėžti naujo žodžio reikšmę, neturėtumėte iš karto reikšmės tikrinti žodyne ar kreiptis į mokytoją. Vietoj to išbandykite kitą metodą: pabandykite spėti, ką žodis ar frazė galėtų reikšti. Atidžiai peržiūrėkite sakinį ar dialogą, kuriame šį žodį radote. Kaip manote, šiame kontekste žodis yra daiktavardis, veiksmažodis ar kita kalbos dalis? Ar jis turi teigiamą ar neigiamą prasmę? Gal šis žodis Jums primins pažįstamą žodį (net ir jūsų gimtąja kalba). Po to savo spėjimus galite patikrinti žodyne ar pasiklausti mokytojo.

Naudodami šį metodą, galite nustebti sužinoję, kad dažniau nei Jūs manote jūsų spėjimai yra teisingi. Žinoma, šis metodas reikalauja daugiau laiko, bet jis yra daug įdomesnis ir naudingesnis nei tradicinis metodas. Taikydami šį metodą kaip reguliarią praktiką susikursite kalbinę intuiciją: pajusite, ką naujas žodis reiškia įvairiose situacijose ir kontekstuose. Be to, pajusite, kurie žodžiai yra verti ypatingo dėmesio, o kuriems neverta skirti laiko.

Trečias žingsnis. Įsiminimas

Po to kai suprasite naujų žodžių reikšmę, turėsite juos išmokti mintinai.

Pastaba: labai svarbu nesimokyti atskirų žodžių! Vietoj to, mokykitės junginį su žodžiu, sakinį su žodžiu ar trumpus dialogus su žodžiu!

Pavyzdžiui: jūs pamatote naują žodį sakinyje. Įsiminkite sakinį. Jei sakinyje gana sudėtingas, išmokite sakinio dalį su naujuoju žodžiu. Tokiu būdu jūs taip pat praplėsite savo gramatikos žinias, nes išmoksite žodžių tvarką, skirtingus laikus ir kitas naudingas gramatines konstrukcijas.

Patarimas: lengviausia prisiminti emocinius momentus, kurie susiję su mumis asmeniškai. Todėl pradėdami mokytis žodžių junginius, sakinius ar trumpus dialogus, mintyse susikurkite ryškų emocinį dalyką, kurį bandote įsiminti, vaizdą.

Labai naudinga yra užsirašyti sąsiuvinyje ir nusipiešti (net jei piešiate neitin gerai) besimokomą vaizdą. Šiuo atveju, nepaisant emocinės atminties jūs taip pat treniruosite savo motorinę atmintį. Naudinga perskaityti kelis kartus garsiai ir išraiškingai tai ką mokotės - tokiu būdu patikrinsite save tiek žodžiu, tiek ir raštu.

Ketvirtas žingsnis. Praktika

Kai sėkmingai išmokstate sakinius ir žodžių junginius su naujais žodžiais, turite pritaikyti šias žinias praktiškai. Pirmiausia, savo užduočių sąsiuvinyje Jūs turite atlikti standartinius pratimus, susijusius su naujais žodžiais ir išsireiškimais. Baigę vieną pratimą patikrinkite, ar Jūsų atsakymai yra teisingi (jeigu mokotės savarankiškai, galite naudotis mokytojo knyga). Būtinai analizuokite savo klaidas. Po patikrinimo, perskaitykite ekspresyviai visą pratimą. Yra daug pratimų, kuriuose turite pritaikyti naują žodį šnekamojoje kalboje (pvz.: klausiant ir atsakant į klausimus) ir raštu (pvz.: rašant trumpą istoriją).

Sėkmingai užbaigę standartinius pratimus baigimo užduočių sąsiuvinyje ar užrašuose, pereikite prie sudėtingesnio ir įdomesnio praktinio darbo – sakinių ar trumpų dialogų kūrimo. Tai kūrybinis procesas, pareikalaujantis žymiai daugiau laiko ir pastangų. Kurdami pasitelkite humoro jausmą, vaizduotę ir visas turimas žinias. Paklauskite savęs: kokioje realioje situacijoje ateityje galėčiau išgirsti ar pasakyti šiuos naujus žodžius ar frazes (pvz.: pokalbyje telefonu, žiūrint filmą ar skaitant knygas)? Jeigu manote, kad vargu ar panaudosite šį žodį netolimoje ateityje, pabandykite atlikti šiuos veiksmus: įsivaizduokite, kad esate rašytojas ar filmų scenaristas, ir kuriate kažką neįprasto (ir nelogiško).

Apmąstykite galimybę panaudoti kiekvieną naują žodį ir užrašykite savo sakinius ar dialogus. Stenkitės išlaikyti savo rašinį emocionalų ir ryškų, ir pageidautina, susijusį su Jumis asmeniškai.

Patarimas: Sukurkite ir užrašykite kelis sakinius (ar frazes) su kiekvienu nauju žodžiu. Taip pat galite rašyti apsakymus, eilėraščius, dainas naudodami vieną ar kelis naujus žodžius. Rekomenduojama paprašyti savo mokytojo, kad patikrintų, ką sukūrėte. Išsaugokite savo kūrybinius darbus, jie taip pat yra įdirbio ir pažangos rodiklis. Pabandykite ateityje naudoti tai, ko išmokote (ypač bendraudami).

Priminimas: Dirbant su naujais žodžiais ir frazėmis (posakiais), Jums gali prireikti papildomos studijų medžiagos - specialios knygos, žodyno pratimų knygos (apimančios įvairias temas), pokalbių knygelės. Jūs turėtumėte turėti platų dvikalbį bei vienakalbį (viena kalba, aiškinamąjį žodyną) žodynus, kuriuose galėtumėte rasti naujo žodžio apibrėžimą, sinonimus ir pavyzdinius sakinius bei kitą naudingą informaciją. Siekdami išplėsti savo žodyną, dirbkite su vaizdo ir garsine medžiaga, reguliariai skaitykite.

Antra dalis: Praktika

1. Savo sąsiuvinyje parašykite datą, pamokos numerį ir jos pavadinimą;
2. Užrašykite mažiausiai 5 pačius svarbiausius (įdomius, naujus) momentus iš šios pamokos;
3. Užrašykite klausimus, kurie Jums iškilo šios pamokos metu;
4. Išsirinkite 5 naujus žodžius, frazes, kurių neseniai mokėtės ar turite išmokti ir dirbkite su jais, remdamiesi šios pamokos rekomendacijomis;
5. Pasižymėkite, kas besimokant šių žodžių Jums patiko ir su kokias sunkumais susidūrėte. Po kelių dienų patikrinkite savo darbo efektyvumą su naujais žodžiais;
6. Nuo kitos dienos nuolatos naudokite naujų žodžių mokymosi pagrindinius principus ir technikas, kurias išmokote šioje pamokoje.

PAMOKA NR. 9: Kaip mokytis gramatikos

Pirma dalis: Pagrindai

Mokytis gramatikos galite naudodami tokius pat principus, kaip ir aštuntoje pamokoje aptartus žodyno mokymosi principus ir metodus. Keli papildomi aspektai, kuriuos reikia žinoti:

1. Jeigu turite neigiamų su gramatikos mokymusi susijusių įsitikinimų (pvz.: Gramatikos mokymasis nėra įdomus; Tai per daug sudėtinga), turite pakeisti savo požiūrį. Galbūt Jūs turite blogos mokymosi patirties: naudojote nuobodžias kurso knygas, mokytojas negalėjo pakankamai gerai Jūsų išmokyti, bet tai liko praeityje. Šiuo metu galima rasti žymiai daugiau įdomios, naudingos gramatikos mokymosi medžiagos;
2. Neturėtumėte susitelkti vien į gramatikos mokymąsi – tai neturėtų būti Jūsų pagrindinis rūpestis besimokant. Turėtumėte tai daryti natūraliai, kontekste;
3. Mokydamiesi bet kokią gramatinę struktūrą, išmokite kelis sakinius ar netgi trumpą dialogą, iliustruojantį pagrindinius aspektus. Vėliau praktikuodamiesi būkite kūrybingi ir sudarykite savo sakinius ar trumpus dialogus;
4. Išsamiam gramatikos įsisavinimui Jums reikės gramatikos vadovėlių bei pratybių. Knygą sudaro teorinė (pavyzdžiai, taisyklės, iliustracijos) ir praktinė dalys (pagrindiniai ir papildomi pratimai, atsakymai). Dauguma šių knygų turi ir kompaktinius ir DVD diskus, suteikiančius papildomą informaciją ir motyvuojančius praktikuotis.

Įdomių gramatinių užduočių galite rasti ir internete.

Antra dalis: Praktika

1. Savo sąsiuvinyje parašykite datą, pamokos numerį ir jos pavadinimą;
2. Užrašykite mažiausiai 5 pačius svarbiausius (įdomius, naujus) momentus iš šios pamokos;
3. Užrašykite klausimus, kurie Jums iškilo šios pamokos metu;

4. Išsirinkite gramatinę struktūrą, kurios mokėtės ir dirbkite su ja pagal šios pamokos rekomendacijas;
5. Pasižymėkite kas patiko, o kas buvo sudėtinga. Po kelių dienų patikrinkite savo darbo su nauja gramatine struktūra efektyvumą;
6. Nuo kitos dienos pažiūrėkite, ką prisimenate ir ką pamiršote. Studijuodami naujas gramatinės struktūros nuolatos naudokite pagrindinius principus ir metodus.

PAMOKA NR. 10: Sistemingas darbas (2-a dalis). Reguliarus ir nepertraukiamas mokymasis

Pirma dalis: Pagrindai

Atsakykite į klausimą: Jeigu turite 1-3 užsienio kalbos pamokas per savaitę, ar galite tikėtis sėkmės?

Sėkmingų užsienio kalbų mokymosi būdų analizė atskleidė, kad atsakymas į šį klausimą yra „Ne“. Tie besimokantieji, kuriems sekasi mokytis užsienio kalbų ir kurie gali džiaugtis pasiektais rezultatais, užsienio kalbos mokosi kiekvieną dieną. Dar vienas svarbus aspektas – kalbos mokymasis turi būti nepertraukiamas. Tai reiškia, kad kiekviena pertrauka (kelios dienos/savaitė/mėnesiai) mokymuisi turi neigiamą įtaką. Po šių pertraukų besimokantieji yra linkę pamiršti jau išmoktą informaciją ir turi eikvoti laiką, pinigus ir energiją kartodami kursą. Taigi labai svarbu surasti galimybes užsienio kalbą mokytis nuolatos: vasaros, atostogų, savaitgalių metu.

Antras svarbus klausimas: Kiek laiko kasdien turėtume skirti užsienio kalbos mokymuisi?

Atliktos apklausos ir tyrimai rodo, kad mokymosi trukmė turėtų būti nuo 30 minučių iki 2 valandų per dieną. Mokymasis daugiau nei 2 valandas gali tapti varginančia ir galiausiai stresą keliančia patirtimi. Išimtis - kai esate išvykę į užsienį (keliaujate, studijujete, dirbate, gyvenate) ir užsienio kalbos naudojimui įvairiomis formomis (pradedant nuo vizualinės ir girdimos informacijos suvokimo, baigiant bendravimu) skiriate daugiau laiko. Arba jeigu pasirinkote intensyvių užsienio kalbos kursą (4-8 pamokos per dieną).

Pastaba: kai priprantate prie mokymosi kiekvieną dieną, mokymosi sesijas turėtumėte prailginti ne mažiau kaip 30 minučių. Iš pradžių jos

turėtų trukti 45 minutes. Po 1-2 mėnesių prailginkite laiką iki 1 valandos, ir t. t.

Dauguma besimokančiųjų supranta kasdienio mokymosi principą, tačiau praktiškai jo netaiko. Dažniausi pasiteisinimai: Visiškai neturėjau laiko; Šiuo metu turiu padaryti labai daug kitų darbų.

Kodėl yra taip svarbu mokytis **kiekvieną dieną**?

Perkeltine prasme, kai mokotės užsienio kalbos, Jūs žengiate žingsnį į priekį savo tikslo link arba žengiate žingsnį atgal. Pavyzdžiui, jeigu per savaitę skyrėte 3 dienas užsienio kalbos mokymuisi, o per likusias 4 dienas jums nepavyko rasti galimybės to padaryti, tai reiškia, kad per šią savaitę jūs žengėte 3 žingsnius pirmyn ir 4 žingsnius atgal.

Taigi, ignoruodami kasdienio reguliarumo principą, Jūs švaistote savo laiką. Pažvelkite, kiek žingsnių pirmyn ir atgal žengėte šią savaitę (mėnesį, metus). Vidutinis besimokantysis užsienio kalbos arba stovi vietoje, arba juda į priekį labai labai lėtai. Reguliaraus kalbos mokymosi principas turėtų būti derinamas su kitais sėkmingo užsienio kalbos mokymosi principais. Būtina atsižvelgti į savo tikslą, studijų metodų įvairovę ir t. t.

Vidutinio užsienio kalbos lygio besimokančiojo mokymosi grafikas pateiktas lentelėje.

Savaitės diena	Trukmė	Užsienio kalbos mokymosi veikla
Pirmadienis	2 valandos vakare	Kalbos kursas su mokytoju. Mokymasis tema „Darbas“. Darbas su naujais žodžiais ir gramatika.
Antradienis	30 minučių vakare	Namų darbų užbaigimas. Rašymas.
Trečiadienis	30 minučių vakare	Darbas su dainomis ir video klipais.

		Darbas su naujais žodžiais.
Ketvirtadienis	2 valandos vakare	Kalbos kursas su mokytoju. Peržiūra. Kalbėjimo ir klausymo pratimai.
Penktadienis	30 minučių vakare	Namų darbų užbaigimas. Darbas su video kursu.
Šeštadienis	1 valandą dieną	Bendravimas su užsienio kalba šnekančiais draugais internetu. Filmo žiūrėjimas užsienio kalba.
Sekmadienis	30 minučių vakare	Knygos, žurnalo skaitymas (arba darbas su video kursu).

Sudarykite savo užsienio kalbos mokymosi tvarkaraštį artimiausioms 7 dienoms. Padarykite jį kiek įmanoma įdomesnį ir atitinkantį Jūsų tikslus. Visą savaitę bandykite jo laikytis, jei būtina – pakoreguokite išsikeltus tikslus. Į šios savaitės planą įtraukite šiek tiek laiko kasdieniniam savęs analizavimui. Vakare skirkite 5-10 minučių, kad galėtumėte užsirašyti, ko išmokote per dieną. Taip pat galite užsirašyti klausimus, kurie kilo besimokant.

Pavyzdys: Sausio 19, sekmadienis. Mokytasi 30 minučių. Savarankiškai dirbta su vaizdo kursu „Look Ahead“. Studijuotas trečias epizodas: „Susipažinimas“. Užsirašytos svarbiausios naujos frazės. Praktikuotas tarimas. Sudaryti keli įdomūs sakiniai ir trumpi dialogai. Pakartotos įdomiausios dalys iš 1 ir 2 epizodų. Iškilo 2 klausimai:

- Ką reiškia frazė „Please call me Susan“?
- Ką reiškia frazė „How do you do“?

Per 1-2 mėnesius tokia savianalizė padės įsisavinti reguliarumo principą ir suteiks daugiau pasitikėjimo besimokant kalbą.

Antra dalis: Praktika

1. Savo sąsiuvinyje parašykite datą, pamokos numerį ir jos pavadinimą;
2. Užrašykite mažiausiai 5 pačius svarbiausius (įdomius, naujus) momentus iš šios pamokos;

3. Užrašykite klausimus, kurie Jums iškilo šios pamokos metu;
4. Sudarykite savo užsienio kalbos mokymosi tvarkaraštį ateinančioms 7 dienoms. Jūsų tvarkaraštį turėtų sudaryti kasdieninis mokymasis (nuo 30 minučių iki 2 valandų).

Pasistenkite padaryti jį kuo įvairesnį naudodami skirtingus kalbos mokymosi būdus (pamoka su mokytoju, namų darbai, filmų žiūrėjimas, darbas su muzikos klipais ir dainomis, skaitymas, bendravimas su draugais iš užsienio). Nurodykite, kokių laiku mokysitės (ryte, dieną ar vakare).

Atminkite, kad į Jūsų mokymąsi turėtų būti įtrauktas tiek naujos medžiagos mokymasis, tiek jau išmoktos medžiagos kartojimas.

Stenkitės laikytis šio grafiko visas 7 dienas. Po pirmosios savaitės išanalizuokite, kas sekėsi gerai ir kas nesisekė, tada sudarykite naują tvarkaraštį ateinančioms 7 dienoms;

5. Siekdami save patikrinti, kiekvieną dieną užsirašykite, ko išmokote, kiek laiko tam skyrėte, kas patiko, kas buvo sudėtinga. Taip pat užsirašykite iškilusius klausimus. Tai užims vos 5-10 minučių, tokią analizę rekomenduojama atlikti vakare. Šias mintis užrašykite paprastai, naudodami emocijas ir kūrybiškumą.

Analizės pabaigoje pagirkite save už darbą ir kiekvieną mažą pasiekimą. Jeigu Jūsų kalbos lygis jau pakankamai aukštas, patariama save pagirti besimokoma užsienio kalba – tai bus gera praktika kalbos naudojimui. Jeigu Jūsų lygis dar neleidžia pagirti savęs besimokoma kalba – padarykite tai gimtąja kalba;

6. Pradedant nuo kitos dienos, vadovaukitės reguliaraus mokymosi principu. Po 20-40 dienų šio principo taikymas taps naudingu įpročiu, padedančiu efektyviai mokytis.

PAMOKA NR. 11: Išvados

Pirma dalis: Papildymas

Šioje pamokoje pateikta keletas klausimų bei kliūčių, kylančių besimokantiesiems užsienio kalbos, taip pat jų priežastys bei sprendimai.

„Neturiu pakankamai laiko mokytis užsienio kalbą“

Laikas yra itin svarbus užsienio kalbos mokymosi veiksnys. Siekdami sėkmingai išmokti užsienio kalbą, Jūs turite investuoti daug savo laiko.

Besimokantys kalbą dažnai sako, kad jie nori išmokti kalbą, tačiau neturi tam laiko. Šios kliūtis priežastys ir analizė:

- A priežastis: besimokantysis tingi ir bando pateisinti savo tingumą;
- B priežastis: besimokantysis turi sunkumų su laiko planavimu - daug brangaus laiko praleidžiama mažiau reikšmingoms užduotims, laiko svarbesnėms užduotims nelieka;
- C priežastis: besimokantysis dirba, mokosi ir neturi laiko net poilsiui, tokiu atveju jei užsienio kalbos mokymasis yra svarbus - reikia keisti gyvenimo būdą;
- D priežastis: besimokantysis mokosi kelias užsienio kalbas ir stengiasi skirti pakankamai dėmesio kiekvienai kalbai. Rekomenduojama dėmesį skirti vienos, svarbiausios kalbos mokymuisi. Svarbiau mokėti vieną užsienio kalbą labai gerai, nei turėti kelių užsienio kalbų pagrindus.

„Ar įmanoma išmokti kalbą greitai, lengvai, investuojant mažai ar išvis neinvestuojant pinigų ir beveik nieko nedarant?“

Internete galite rasti labai daug tokių skelbimų, kaip „Anglų kalba per dvi savaites!“, knygynuose galite pastebėti nemažai tokių knygų, kaip „Suomių kalba per 4 savaites. Savarankiškų studijų knyga. Lengvai ir greitai!“.

Deja atlikti tyrimai rodo, jog tai nėra tikra. Per 2-4 savaites negalite išmokti kalbėti jokia užsienio kalba. Per 2-4 savaites galite išmokti 2-4 temas, apie 10-20% to, ką turėtumėte žinoti pradedančiajame lygmenyje. Norint pasiekti B2 lygį, prireiks daug daugiau laiko ir pastangų. Kalbos mokymasis yra Jūsų tobulėjimas ir ateitis. Kuo daugiau investuojate, tuo daugiau gaunate.

Kalbos mokymasis gali būti lengvas, jeigu mėgaujatės kalbos mokymusi ir įdedate daug pastangų.

Antra dalis: Apibendrinimas.

Kitas žingsnis

Džiaugiamės, kad dalyvavote šiame kurse! Tikimės, kad radote naudingos informacijos apie efektyvų užsienio kalbų mokymąsi.

Jeigu turite klausimų, pasiūlymų ar komentarų, prašome susisiekti su kurso bendraautoriais šiuo elektroniniu paštu: projects@globaliosidejos.lt.

Linkime Jums sėkmės mokantis užsienio kalbų!

Projekto komanda

KURSO ĮVERTINIMAS

Siekiant įvertinti kurso efektyvumą bei naudą, buvo sukurta įvertinimo anketa (3 priedas). Ji buvo pateikta bandomajai grupei.

Įvertinimo anketos rezultatai parodė, jog 90% bandomosios grupės nebuvo anksčiau mokęsi kaip efektyviai išmokyti užsienio kalbų.

Į klausimą „Ar šis kursas Jums buvo naudingas?“ apie 40% apklaustųjų teigė, kad įgytos žinios padės jiems efektyviai išmokyti užsienio kalbos. Kiti apklaustieji (apie 60%) mano, kad bent dalis kurso metu gautos informacijos ateityje bus naudinga. Nei vienas apklaustasis nemano, kad šis kursas buvo laiko švaistymas.

Trečiasis klausimas buvo „Kurie įgūdžiai Jums naudingiausi?“. Besimokantieji turėjo išranguoti 11 pateiktų teiginių pagal svarbą. Apklaustųjų atsakymai pateikti žemiau esančioje lentelėje.

Rezultatai rodo, jog bandomajame kurse dalyvavusiems asmenims naudingiausia buvo išmokyti, kaip įveikti psichologinius barjerus ir kaip mokytis reguliariai. Tuo tarpu mažiausiai naudingų kurso aspektu dalyviai įvardijo - kalbos mokėjimo lygio nustatymą.

Kurso metu įgyti įgūdžiai	Vidurkis	Bendras rezultatas
Kaip nustatyti kalbinių įgūdžių lygį	7.6	11
Kaip įveikti psichologinius barjerus	3.7	1
Kaip nusistatyti tikslus	4.9	4
Kaip nuosekliai įvaldyti kiekvieną žingsnį	5.7	8
Kaip mokytis reguliariai ir be pertraukų	4.2	2
Kaip įvaldyti kalbos įgūdžius	6	9

Kaip organizuoti savarankišką mokymąsi	6.4	10
Kaip naudotis įvairia kurso medžiaga	5.4	6
Kaip mokantis užsienio kalbos naudotis įvairiais ištekiais	5.6	7
Kaip išmokyti naujų žodžių	5	5
Kaip mokytis gramatikos	4.7	3

Bandomoji grupė penkiabalėje sistemoje įvertino šio kurso aspektus (žr. lentelę). Vidutinis kurso įvertinimas penkiabalėje sistemoje - 3.63.

Rezultatų analizė rodo, kad besimokančiųjų bendravimas internete turėtų būti tobulinamas, tuo tarpu modulinis temų organizavimas ir kurso valdymo paprastumas yra itin naudingi.

Kurso funkcionalumo aspektai	Vidurkis	Moda
Kurso turinys	3.7	4
Loginė seka ir kurso turinio organizavimas	3.9	4
Kurso turinio atitiktis kurso tikslams	3.8	4
Modulinis temų organizavimas	3.6	5
Turinio pasiekiamumo paprastumas	3.4	3
Turinio pritaikymas nuotoliniam mokymuisi	3.6	4
Kurso pritaikomumas ir svarba profesinei praktikai	3.6	4
Kurso vaizdinis patrauklumas ir įdomumas	3.2	4
Kurso valdymo paprastumas	3.7	5
Kurso nauda	3.8	4
Užduočių ir nurodymų aiškumas ir objektyvumas	3.8	3
Registravimo proceso efektyvumas	3.7	4
Aiški informacija apie terminus ir laiką	3.9	4
Lektorių ir besimokančiųjų bendravimas internetu	3.6	4
Besimokančiųjų bendravimas internetu	3.2	3

IŠVADOS

Projektas „Efektyvus kalbų mokymasis“ gali pasidžiaugti puikiais rezultatais. Nedidelė projekto komanda (3 organizacijos) sugebėjo pasiekti daugiau rezultatų nei numatyta (ilgesnis kursas, daugiau viešumo). Lyginant su kitais projektais, partneriai per vienerius metus atliko tiek darbo, kiek dažniausiai yra padaroma per keletą metų.

Dėka trijų Baltijos šalių organizacijų bendradarbiavimo buvo išanalizuota keletas kalbų mokymosi aspektų: pagrindinės užsienio kalbų mokymosi kliūtys, sėkmingo mokymosi principai, mokymosi proceso organizavimas, formalūs ir neformalūs užsienio kalbų mokymo ir mokymosi metodai.

Pagrindiniai projekto rezultatai:

- Gautos naujos žinios:
 - Tyrimo ataskaita bei interviu santraukos;
 - Seminarų apie sėkmingą užsienio kalbų mokymą ir mokymąsi formaliu ir neformaliu būdu medžiagos rinkinys;
 - Nuotolinis efektyvus užsienio kalbos mokymosi kursas;
 - Projekto monitoringo ir vertinimo instrumentas – projekto partnerių susitarimas.
- Sukurti įrankiai:
 - sunkumų, su kuriais susiduria 18-30 metų žmonės, besimokydami užsienio kalbų, nustatymo ir jų sprendimo būdų identifikavimo klausimynas ir struktūrizuotas interviu.
- Sukurta tyrimų rezultatų duomenų bazė;
- Sukurtas projekto tinklalapis (www.effective-learning.eu).

Šio projekto veiklų rezultatai gali būti pritaikyti ir kitoms tikslinėms grupėms:

- Skirtingo amžiaus grupėms;
- Kitiems mokymo metodams (individualiam, grupiniam, klasėje);

- Ne tik besimokantiejiems, bet ir mokytojams (tam, kad mokytojai pažintų su problemomis ir kliūtimis, su kuriomis susiduria besimokantieji, ir padėtų jiems jas įveikti);
- Žmonėms su skirtingais užsienio kalbų lygiais ir įgūdžiais (besimokantysis moka 1-2 kalbas / 3-4 kalbas / daugiau nei 5);
- Naudojimui privačiose / viešose / profesinėse mokyklose, neformalaus ugdymo įstaigose;
- Gali būti naudojama kaip atskiras kursas arba kartu su užsienio kalbos kursais.

Projekto vertė ir nauda:

- Galimybė įgyti naujos patirties;
- Problemų ir pasiekimų aptarimas su kolegomis ir kitų šalių;
- Susipažinimas su kitomis kultūromis;
- Susipažinimas su žmonėmis iš kitų Baltijos šalių.

Vertindami bendradarbiavimo patirtį ir progresą, galime matyti kiekvieno partnerio organizacijos žinias ir patirtį. Tai rodo, kad partneriai turi galimybes sėkmingai mokytis vieni iš kitų, bei turi perspektyvias ateities bendradarbiavimo galimybes, kurios galėtų būti organizuojamos šiomis kryptimis:

- Pasidalinimas naujomis žiniomis ir patirtimi per mokymo darbuotojų mobilumą;
- Bendros metodologinės literatūros, elektroninės komunikacijos kūrimas ir vystymas;
- Bendros nuotolinių mokymų medžiagos kūrimas;
- Naujų mokymo metodų kūrimas;
- Asmenų, besimokančiųjų užsienio kalbų, mobilumai;
- Bendros platformos, skirtos mokytojų motyvacijai skatinti, mokymo įrankiams ir veikloms pristatyti, kūrimas.

Perspektyvos apima bendras kelių kalbos mokymo / mokymosi aspektų studijas, pvz.: didaktiniai nuotolinio mokymo aspektai, kompetencijų,

būtinų darbo rinkai, vystymas, kalbų mokėjimo įtaka karjeros galimybėms.

Projekto partneriai planuoja šį kursą naudoti savo organizacijų veiklose bei perduoti jį kitoms organizacijoms, mokykloms, o taip pat pritaikyti jį įvairiems poreikiams ir tikslinėms grupėms.

Šio projekto rezultatai turi didelį potencialą, kuris bus plėtojamas regioniniu lygiu. Per artimiausius keletą metų šie rezultatai bus vystomi ir tarptautiniu lygiu.

1 PRIEDAS. Klausimynas

Dalyvaudami Nordplus suaugusiųjų švietimo programos projekte "Efektyvus kalbų mokymasis 18-30 m. amžiaus žmonėms", vykdome apklausą, kurios tikslas yra išsiaiškinti pagrindinius sunkumus, su kuriais susiduria 18-30 metų amžiaus žmonės besimokydami užsienio kalbų. Anketa yra anoniminė, jos rezultatai bus publikuojami tik apibendrinti.

Dėkojame už nuoširdžius Jūsų atsakymus.

1. Kokią/as užsienio kalbą/as Jūs mokate?

Prašome įvertinti savo užsienio kalbos/ų mokėjimo lygį skalėje nuo 1 iki 10, kur 1 – pradedančiojo, o 10 – puikus (prilygstantis gimtajai kalbai) lygis.

Anglų	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Danų	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Švedų	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Norvegų	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Suomių	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Prancūzų	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Ispanų	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Vokiečių	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Rusų	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Estų	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Latvių	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Lietuvių	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Jeigu kalbos/ų, kurių/ų mokotės nėra aukščiau pateiktame sąraše, prašome ją/jas įrašyti ir įvertinti žemiau pateiktoje lentelėje:

	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

2. Kokią/ių užsienio kalbą/ų Jūs mokotės šiuo metu?

- a. _____
 b. _____
 c. _____

Jei šiuo metu nesimokote jokios užsienio kalbos, prašome pereiti prie 11 klausimo.

3. Prašome pasirinkti vieną iš jūsų išvardintų kalbų, kurios šiuo metu mokotės (jei mokotės daugiau nei vieną užsienio kalbą), apie kurią pateiksite atsakymus į žemiau pateikiamus klausimus:

Jūsų pasirinkta užsienio kalba: _____

Ar Jums patinka ši kalba?	Taip		Daugiau Taip nei Ne		Daugiau Ne nei Taip		Ne		Negaliu atsakyti į šį klausimą		
Kiek laiko mokotės šios kalbos?	Mažiau nei 6 mėn.		6-12 mėn.		1-3 m.		3-5 m.		Daugiau nei 5 m.		
Kaip dažnai mokotės?	Kiekvieną dieną	4-5 k. / sav.		2-3 k. / sav.		1 k. / sav.		1 k. / 2 sav.		1 k. / mėn.	
Kiek laiko į savaitę mokotės?	Mažiau nei 1 val.		1-2 val.		3-4 val.		5-6 val.		Daugiau nei 6 val.		
Kur/kaip Jūs mokotės? (Galite pasirinkti daugiau nei vieną atsakymo variantą)	Mokykloje	Profesinėje mokykloje	Aukštojoje mokykloje	Kalbų mokykloje	Individualiuose kursuose	Kalbų kursuose užsienyje	Savarankiškai	Nuotoliniu būdu	Kita		
Įvertinkite savo norą išmokyti šią	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

kalbą (1-labai silpnai, 10 – labai stipriai)										
Kokį kalbos mokėjimo lygį Jūs norite pasiekti?	Pradedantysis	Pagrindinis	Vidutinis	Pažengęs	Profesionalas	Kita				
Kada norėtumėte pasiekti šį lygį?	Mažiau nei per 1 m.		Per 1-2 m.		Per 3-4 m.		Kita			

4. Kokie Jūsų pagrindiniai motyvai išmokti šią kalbą? Prašome įvertinti priežastis nuo 1 iki 5 balų skalėje, kur 1 - nesvarbi, 5 – labai svarbi.

Karjera	1	2	3	4	5
Kelionės	1	2	3	4	5
Asmeniniai santykiai	1	2	3	4	5
Mokslai	1	2	3	4	5
Migracija	1	2	3	4	5
Hobis	1	2	3	4	5
Savęs tobulinimas	1	2	3	4	5
Kita (įrašykite)	1	2	3	4	5

5. Ar besimokydami šios užsienio kalbos susiduriate su kokiomis nors kliūtimis ar sunkumais?

- Taip – pereikite prie 6 klausimo;
- Ne – pereikite prie 11 klausimo.

6. Kokie kalbos įgūdžiai Jums sukelia problemų? (galite pasirinkti daugiau nei vieną atsakymą)

- Gramatika ☐
- Tarimas ☐
- Klausymas ☐
- Rašyba ☐
- Žodynas ☐

- Kalbėjimas ☐
- Nei vienas iš aukščiau išvardintų variantų ☐

7. Su kokiomis kliūtimis/sunkumais susiduriate besimokydami kalbos?

(galite pasirinkti daugiau nei vieną atsakymo variantą)

- Aš esu pernelyg drovus/-i ☐
- Aš bijau, kad nepasiseks ☐
- Aš neturiu pakankamai praktikos ☐
- Aš manau, kad tai man per sunku ☐
- Man trūksta motyvacijos ☐
- Aš tingiu ☐
- Aš manau, kad man nesiseka mokytis kalbų ☐
- Pakankamai dažnai aš esu nepatenkintas/-a savo mokymosi rezultatais ☐
- Nei vienas iš aukščiau išvardintų variantų ☐

8. Kokia Jūsų kalbos mokymosi patirtis? *(galite pasirinkti daugiau nei vieną atsakymo variantą)*

- Man apskritai nepatinka mokytis ☐
- Aš turėjau blogą mokymosi patirtį ☐
- Aš turėjau blogą/-us mokytoją/-us ☐
- Mano turima mokomoji medžiaga yra nepakankamai gera ☐
- Aš nežinau kaip efektyviai mokytis ☐
- Kalbos, kurias moku, susimaišo ☐
- Nei vienas iš aukščiau išvardintų variantų ☐

9. Kokie veiksniai daro įtaką Jūsų kalbos mokymuisi? *(galite pasirinkti daugiau nei vieną atsakymo variantą)*

- Aš gyvenu vietovėje, kur nėra priejimo prie interneto ☐
- Aš nežinau, kur gauti mokomosios medžiagos ☐
- Mano gyvenamojoje vietoje nėra tinkamų kalbos kursų ☐
- Aš neturiu informacijos apie kalbų mokymąsi ☐

- Aš neturiu pakankamai pinigų ☐
- Aš neturiu pakankamai laiko ☐
- Nei vienas iš aukščiau išvardintų variantų ☐
- Kita (įrašykite) ☐

10. Kaip Jūs sprendžiate aukščiau išvardintus sunkumus? *(galite pasirinkti daugiau nei vieną atsakymo variantą)*

- Tik savarankiškai ☐
- Aš prašau savo draugų pagalbos ☐
- Aš prašau savo giminių pagalbos ☐
- Aš prašau savo mokytojo/-os ar dėstytojo/-os pagalbos ☐
- Aš ieškau patarimų internete ☐
- Aš visai neturiu (arba turiu labai mažai) galimybių sulaukti pagalbos ☐
- Aš nebandžiau jų spręsti ☐
- Aš sėkmingai išsprendžiau šias problemas ☐
- Negaliu atsakyti į šį klausimą ☐
- Kita (įrašykite) ... ☐

11. Informacija apie respondentą:

Lytis	Moteris		Vyras			
Amžius	Mažiau nei 18 m.	18-25 m.	26-30 m.		31 m. ir daugiau	
Gyvenamoji vieta	Miestas		Miestelis/priemiestis		Kaimas	
Šalis, kurioje gyvenate	Estija		Latvija		Lietuva	
Išsilavinimas	Pagrindinis	Vidurinis	Profesinis	Bakalauro laipsnis	Magistro laipsnis	Daktaro laipsnis
Pareigos darbe / profesija	(Jei šiuo metu nedirbate, prašome įrašyti savo variantą arba vieną iš siūlomų: mokinys/-ė, studentas/-ė, bedarbis/-ė, namų šeimininkė/-as ir tt.) _____					
Gimtoji kalba						

Jeigu pageidaujate gauti šio tyrimo rezultatus arba jeigu Jums būtų įdomu dalyvauti kitose šio projekto veiklose, prašome nurodyti savo elektroninio pašto adresą:

Esame dėkingi už Jūsų bendradarbiavimą!

Jei šiuo metu mokotės daugiau nei vieną kalbą, galite užpildyti dar vieną anketą apie nepasirinktą pradžioje (3 klausime) kalbą.

Šį projektą dalinai finansuoja Nordplus Suaugusiųjų švietimo paprogramė. Šis klausimynas atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Šiaurės ministrų taryba negali būti laikoma atsakinga už bet kokią jame pateikiamos informacijos naudojimą.

2 PRIEDAS. Interviu klausimai

TIKSLAS: sėkmingo užsienio kalbų mokymosi metodai ir priemonės.

TIKSLINĖ GRUPĖ: mokytojai, kurie moko 18 – 30 metų žmones užsienio kalbos.

Klausimai:

1. Kur Jūs mokote kalbos (aukštoji / profesinė / kalbų / privati mokykla)?
2. Kokią kalbą mokote?
3. Kokia Jūsų kalbų mokymo patirtis (metais), kur įgijote išsilavinimą?
4. Ar turite poreikių tobulinti savo užsienio kalbų žinias / pedagoginius įgūdžius?
5. Kiek kalbų mokate?
6. Koks kalbų mokymosi metodas Jums efektyviausias (kai mokotės kalbos pats)?
7. Iš mokymo patirties: ar buvo ypatingai sėkmingų / nesėkmingų atvejų Jūsų praktikoje?
8. Kokius kalbos mokymo metodus naudojate?
9. Koks (kuris) kalbos mokymo metodas galėtų būti efektyvesnis?
10. Kokios labiausiai paplitusios kalbų mokymosi problemos tarp Jūsų studentų?
11. Kaip studentai sprendžia šias problemas, kaip mokytojai jiems padeda?
12. Kokios kalbos mokymo klaidos dažniausiai daromos (klaidos, kurios gali paveikti kalbos mokymosi efektyvumą)?
13. Kas turėtų būti padaryta, siekiant palengvinti kalbos mokymosi procesą (parama / veiklos)?
14. Kaip apibūdintumėte sėkmingą užsienio kalbos besimokantįjį?
15. Kokie įrankiai / medžiagos / įranga yra reikalinga sėkmingam kalbos mokymui?
16. Ką manote apie modernius kalbos mokymosi įrankius (nuotoliniai mokymai, programėlės, vaizdo kursai, internetiniai testai)?

17. Kaip padidinti besimokančiųjų motyvaciją mokytis užsienio kalbos?
18. Kaip įveikti psichologinius barjerus, kurie gali užkirsti kelią sėkmingam užsienio kalbos mokymuisi?
19. Kokia kalbos mokymosi sritis yra problematiškiausia: gramatika / klausymas / rašymas / žodynas / skaitymas?
20. Ką rekomenduotumėte besimokančiajam kalbos?
21. Kaip rekomenduotumėte naudoti neformalų mokymąsi?

3 PRIEDAS. Kurso įvertinimo anketa

Ar kada nors mokėtės kaip efektyviai išmokti užsienio kalbos?

- ☐ Taip
- ☐ Ne

Ar šis kursas Jums buvo naudingas?

- ☐ Įgytos žinios padės efektyviau mokytis kalbos
- ☐ Galbūt kažkada panaudosiu dalį įgytų žinių
- ☐ Nesu tikras / tikra, ar šis kursas man padės išmokti užsienio kalbos
- ☐ Šis kursas – laiko švaistymas
- ☐ Kita

Kurie įgūdžiai Jums yra naudingiausi? (*pradėkite nuo svarbiausio – 1, tada visi kiti: 2, 3, 4...*)

- ☐ Kaip nustatyti kalbinių įgūdžių lygį
- ☐ Kaip įveikti psichologinius barjerus
- ☐ Kaip nusistatyti tikslus
- ☐ Kaip nuosekliai įvaldyti kiekvieną žingsnį
- ☐ Kaip mokytis reguliariai ir be pertraukų
- ☐ Kaip įvaldyti kalbos įgūdžius
- ☐ Kaip organizuoti savarankišką mokymąsi
- ☐ Kaip naudotis įvairia kurso medžiaga
- ☐ Kaip, mokantis užsienio kalbos, naudotis įvairiais išteklių
- ☐ Kaip išmokti naujų žodžių
- ☐ Kaip mokytis gramatikos

Penkiabalėje sistemoje įvertinkite šį nuotolinio mokymosi kursą:

(Pažymėkite skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – labai blogai, o 5 – puikiai.)

Kurso turinys	1	2	3	4	5
Loginė seka ir kurso turinio organizavimas	1	2	3	4	5
Kurso turinio atitiktis kurso tikslams	1	2	3	4	5

Modulinis temų organizavimas	1	2	3	4	5
Turinio pasiekiamumo paprastumas	1	2	3	4	5
Turinio pritaikymas nuotoliniam mokymuisi	1	2	3	4	5
Kurso pritaikomumas ir svarba profesinei praktikai	1	2	3	4	5
Kurso vaizdinis patrauklumas ir įdomumas	1	2	3	4	5
Kurso valdymo paprastumas	1	2	3	4	5
Kurso nauda	1	2	3	4	5
Užduočių ir nurodymų aiškumas ir objektyvumas	1	2	3	4	5
Registravimo proceso efektyvumas	1	2	3	4	5
Aiški informacija apie terminus ir laiką	1	2	3	4	5
Lektorių ir besimokančiųjų bendravimas internetu	1	2	3	4	5
Besimokančiųjų bendravimas internetu	1	2	3	4	5
Kita	1	2	3	4	5